

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY

Published and distributed under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917 on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President A. S. Burlinson. POSTMASTER GENERAL. Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA" Published by the Lithuanian National League of America. K. J. PAULASKAS Sec'y and Business Mgr. YEARLY SUBSCRIPTION RATES: In the United States \$2.50 To Foreign Countries \$3.00 "SANDARA" 327 E Street, Boston 27, Mass. MAINA 5 CENTAL.

No. 14

So. Boston, Mass., Balandžio (April) 6 d., 1922 m.

Metai IX.

VILNIAUS "SEIMAS" PAKRIKO

Sako Atvažiuojanti Kaž-kokia Finansinė Misija Angliakasių Streikas

VILNIAUS "SEIMAS" PAKRIKO.

VILNIUS, balandžio 2 d. Taip vadinamasis "Vidurinės Lietuvos" seimas, pagyvavęs du mėnesius, nutarė išsiskirstyti. Sufasieruotų Vilniaus rinkimų nepažinoti netik Lietuva, bet net nė Tautų Sąjunga. Apsišaukėlis Vilniaus "seimas" buvo nutaręs, kad Vilnius su apylinkėmis pilnai prisideda prie Lenkijos, bet Lenkijai iš to nieko gero nebuvo, vien tik padarė Lenkijos ministerijos krizę. Mat, nors Lenkija labai malonėjo "priglausti" Vilnių, bet kitos valstybės, ypač Anglija, pasigrasino jai pirštu, ir Lenkija neišdrįso pasisavinti Vilnių. Dabar lošiama kažkokia nauja komedija, nes "seimui" pakrikus, Vilnių valdys lenkai netik aktualiai, bet ir nominaliai.

ATVYKSTA AMERIKON LIETUVOS FINANSŲ MISIJA.

VAŠINGTONAS, III. 30d. (Elta) Sulyg Lietuvos Atstovo gauta iš Kauno kablegrama netrukus Amerikon atvyksianti Lietuvos Finansų Misija naujai Lietuvos paskolai vesti.

ANGLIAKASIŲ STREIKAS.

WASHINGTON, D. C. Su balandžio 1 diena susstreikavo kaip kietosios, taip ir minkštosios anglies angliakasiai. Šiandie visi streikuoja — kaip tie, ką priklauso unijai, taip ir nepriklausantieji.

Išviso streikuoja į 600,000 angliakasių. 500,000 jų yra unijos nariai, gi 100,000 nepriklauso unijoms. Vienok neunijiniai darbininkai išvien laikosi su unijiniais.

Streiko priežastis yra ta, kad angliakasių savininkai užsispyrė neturėti su unija jokio susitarimo kas link atnaujinimo sutarties, pasibaigusios bal. 1 d. Jei į 15 d. kasyklų savininkai nesutiks tartis su darbininkais, tai unija žada atšaukti iš kasyklų ir tuos darbininkus, kurie yra palikti prie pumpų — tada vanduo užsemtų kasyklas. Washingtone Kongresas pradėjo tyrinėti angliakasių streiko klausimą.

Daugelis lietuvių angliakasių, prasidėjus streikui, važiuoja į Lietuvą arba į svečius, arba visai apsigyventi.

SOEIKA — LIETUVOS OPEROS DIREKTORIUS. VAŠINGTONAS, III. 28d. (Elta) Kaip praneša Kauno

laikraštis "Aidas," Amerikos lietuvių operos dainininkas paskirtas Lietuvos Valstybės operos direktorium.

LIETUVOS DAINININKAI UZSIENIUOSE.

VAŠINGTONAS, III. 28d. (Elta) Lietuvos operos dainininkas Kipras Petrauskas buvo išvažiavęs duoti koncertą Berlyne.

Apie jo apsilankymą Berlyne Kauno "Aidas" taip rašė:

"Kipras Petrauskas, budamas labai populiarius dainininkas, surinko didžiausią šiam sezonui Vokietijoje auditoriją, kur vien iš įėjimo bilietų buvo surinkta 100,000 markių, kas ir Berlynui, "daug ką mačiusiam," yra nepaprastas atsitikimas."

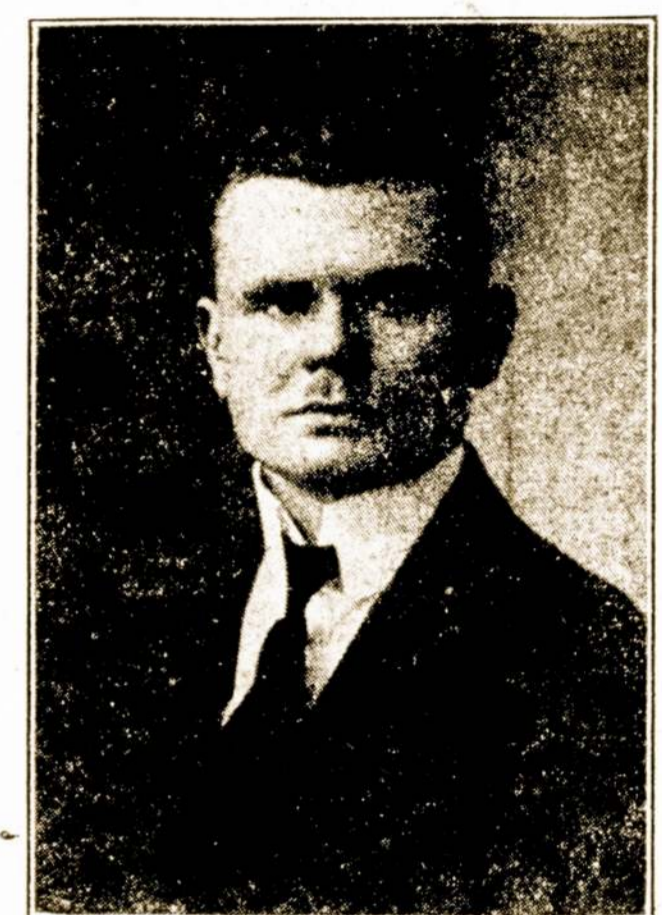
LIETUVA ATSIKAKO DALYVAUTI KARTU SU LENKAIMIS RYGOS KONFERENCIJOJ.

VAŠINGTONAS, III. 28d. (Elta) Rusų incijatyva latviai kvietė Lietuvą š. m. kovo 28 d. Rygos konferencijon, kurion užkviesti ir lenkai. Lietuva atsisakė konferencijoje kartu su lenkais dalyvauti, nes lenkai neatitaisė sulaužytos Suvalkų sutarties, atmetė Lietuvos pasiūlymą duoti Vilniaus klausimą nuolatiniam Tarptautiniam Teismui išrišti, rengia neprietelinguos žygius, ir organizuoja neutralinėje zonoje ginkluotas gaujas.

Svečiai iš Lietuvos

LADAS NATKEVIČIUS. Gimęs Balsupių kaime, Šunskų valsč., mokslus ėjo Mariampolės gimnazijoje ir Petrapilio universitete. Rašyti pradėjo "Aušrinėje," laikraščiuose — jo straipsniai ėjo parašu: Nadas Parausinis ("Vilniaus Aidas," "Lietuvoj," "Lietuvos Ukiniuke", "Varpe" ir kitur).

Rusuos organizavo lietuvius karius, karą praleido Rygos fronte tarnaudamas artilerijoje. Rygoj buvo pirminku lietuvių karių 12 armijos (po revoliucijos Rusuos), Rygoj redagavo karių laikraštį: "Laisvas Žodis," paskui atkeltą į Petrapilį. Buvo nariu išrinktas nuo lietuvių kareivių 12 Rusų armijos į Lietuvos Seimą Petrapilyje. Patekęs vokiečiams į nelaisvę (po Brastos taikos) Latvijoje pabėgo ir ten gavęs pabėgėlio dokumentus, slėpdamasis kad buvęs karininkas mokytojavo esant vokiečių okupacijai Rygos Lietuvių Mokykloj.

LADAS NATKEVIČIUS

BALYS ŽYGELIS.

Lietuvoj tarnavo artilerijos pulke, o paskiau buvo paskirtas karo atstovu į Baltijos Valstybes. Su d-ru Sliupu, o paskiau d-ru Zauniumi atstovavo ten ir dalyvavo dvejose Baltijos Valstybių konferencijose.

Pažįsta gerai latvių gyvenimą ir ganėtinai yra pramokęs jų kalbos.

Išrinktas į Lietuvos Steigiamąjį Seimą Socialistų Liaudininkų Demokratų sąrašu iš Mariampolės apygardos.

Steigiamajam Seime užėmė generalinio sekretoriaus vietą iki išvykimui į Ameriką, kur išvažiavo jo partijos Centro Komiteto nutarimu. Steigiamajame Seime dalyvavo trijose komisijose: krašto apsaugos, konstitucijos ir finansų ir biudžeto. Budamas Steigiamojo Seimo nariu dalyvavo du kartus Steigiamojo Seimo delegacijose į Baltijos Valstybes (vykstant Steigiamojo Seimo delegacijai aplankyti Suomii, Latvių parlamentą). Vienu tarpu buvo delegacijos nariu Genevoj einant ten Lietuvos klausimui Tautų Sąjungoje.

Želigovskiui pradėjus pult Lietuvą suorganizavo "Geležinio Vilko" raitelius iš savanorių, kurie paskiau virto reguliare kariuomenės dalimi. Amerikiečiams iš pradžių tvėrimo kariuomenės padavė pendantą žinių apie Lietuvos kariuomenę knygoj "Lietuvos Kariuomenė," kurioje surinkta dokumentolė medžiaga ir didelis skaičius atvaizdų davė progos geriausiems Lietuvos knygų recenzijų rašytojams kunigui Tumui (Tautoj) ir kun. Dambrauskui išgirti.

BALYS ŽYGELIS Steigiamojo Seimo narys.

1908 m. gavęs teises liaudies mokytojo ir tais pačiais metais Kauno direkcijos skiriamas Pailės, Šiaulių apskr. mokytojum. Pradžioje 1909-10 mokslo metu buvo perkeltas į Linkuvos 2-klasę mokyklą. 1910 ir 11 metais laike vasaros atostogų lankė Petrogrado universiteto peidagoginius kursus, ir baigė. 1911 m. sausio 1 d. tapo iškeltas iš Linkuvos į Kriukus. Prasidėjus karui

rusijos valdžia pašaukė kariuomenėn ir visus mokytojus. Per tat ir B. Zygelis prisiejo tarnauti 1914-17 m. kariuomenėje. 1917 m. nuo lietuvių kareivių buvo išrinktas į Petrapilio Lietuvių Seimą. Pabaigoje 1917 m. ir pusė 1918 m. darbavosi kartu su d-ru Bliudžium lietuvių tremtinių organizacijose ir ten mokytojavo Mogilevo gub. 1918 m. Gegužės mėn. grįžo kartu su visais tremtiniais Lietuvon. 1918 m. nuo 1 rugsėjo jau mokytojavu Joniškyj. Išėjus vokiečių okupacinei valdžiai Lietuvoje pradėjo tvertis savivaldybės organai. Tuomet B. Zygelis vietos gyventojų išrinktas į Joniškio valsčiaus ir miesto Tarybon. Joniškio savivaldybėje su pertrauka darbavosi kelis metus. Tarp kit ko Joniškio valdyboje vedė švietimo skyrių. Jo darbu ir triusu Joniškio valsčiuje atidaryta 22 pradinės mokyklos ir viena 4-klasė vidurinioji, kurios, prašant vietos piliečiams, 1919 m. švietimo ministerijos skiriamas vedėju. Tuo pačiu laiku B. Zygelis ėjo pareigas ir Šiaulių apskr. Tarybos vicepirmininko. Čion negalima nepažymėti, kad 1919 m. Joniškio — Šiaulių apylinkėje siautė Bermonto - Virgolic'o samdytos gaujos iš rusų, vokiečių plėšikų. Tos bandos įnejo Joniškin nešini "ikonas" — Nikalojus — paveikslą ir dainuojant Rusų himną. Prasidėjo plėšimai ir žudymai žmonij. Čion Zygelis ir organizavo Šaulių būrius. Kuo tik galėdami lietuviai kovojo su neprašytais svečiais. Toje apylinkėje (Grudzčiuose) mokytojas Kelpša ir žuvo. Zygelis du kart buvo suimtas bermontininkų, vieną kart vokiečių. Besitraukiant vokiečiams Joniškio plentu pastarieji turėjo nemažai nuostoliu. Iš Pašvytinio kelio nedavė jiems ramumo musų kariuomenė, o iš kitos Šauliai, tai tuomet vokiečiai suėmė Zygelį ir viešai paskelbė — jei Šauliais bus nukautas nors vienas vokiečys, tai tuomet pirmoj eilėj sušaudysią jį Zygelį. Iš vokiečių rankų Ž. pasisekė pabėgti. Bermontininkai jau rengėsi teisti Zygelį už organizavimą Šaulių,

bet p. Daugelai ir Šiaulių tankos teisejui Bugailiškiu pavyko jį išgelbėti. 1920 m. nepos mėn. išstojęs iš Steigiamojo Seimo agronomui Masiuliui, B. Zygelis, kaip pirmas kandidatas nuo Painevežio, Šiaulių, Pasvalio-Biržų apskr. įeina Lietuvos Valstiečių Sąjungos partijos sąrašu Steig. Seiman. Seime Ž. darbavosi Zemės reformos komisijoje, Ekonominėje ir Valstybės ukio sub-komisijoje, Socialės apsaugos ir darbo komisijoj. 1920 m. pastagomis B. Ž. Joniškyje įkurtas pirmas visoje Lietuvoje Liaudies Klubas. Prie to turime pažymėti, kad B. Ž. pradėdant nuo 1908 m. uolus darbuotojas Lietuvos Mokytojų Profesinės Sąjungos. Caro laikais slaptai darbavosi steigdamas vietos kuopas. Nuo 1918 m. darbuojasi L. M. P. S. Šiaulių apskr. Pradžioje 1919 m. Ž. nuo šiauliėčių mokytojų išrinktas Lietuvos mokytojų suvažiavimam Vilniuje. Vėliaus išrinktas L. M. P. S. revizijos komisijon. 1921 m. Lietuvos Valstiečių Sąjungos partijos suvažiavime renkamas jos centro komitetan. 1921 m. B. Ž. per metinį Lietuvos Mokytojų Profesinės Sąjungos atstovų suvažiavimą renkamas centro valdybos pirmininku. Jam vadovaujant šioji organizacija ima sparčiai augti ir stiprėti. Išstisa eilė įsteigta švietimo ir kulturos įstaigų. 1921 m. B. Ž. užmezgė draugijoms ryšius su Latvijos, Estijos mokytojų profesinėmis sąjungomis. 1922 m. sausio mėn. Lietuvos Valstiečių Sąjungos ir Socialistų Liaudininkų Demokratų partijų centro komiteto, Lietuvos Mokytojų Profesinės Sąjungos centro komiteto deeguojamas Amerikon aplankyti lietuvių kolonijas ir supažindinti jas su Lietuvos politikos, kulturos stoviu.

ganizacijos Turi Lygią Proga Pirmon Eilėn Atsistoti. Kortelių Išpildymo Laikas Pratęsta Iki Gegužės Mėnesio Pradžiai.

Pasirodžius pranešimui, jog Lietuvos Finansinė Misija rengia visų lietuviškų draugijų albumą, kolonijose susidarė nepaprastas judėjimas. Draugijų mitinguose tik ir svarstoma kaip čia būtų geriausia padarius, kad savo draugiją pasižymėjusių tarpan pastačius. Draugijos, kliubai, kuopos ir skyriai tik ir lenktinuoja prie geresnio pasižymėjimo. Daugelis draugijų jau korteles išpildė ir prisiuntė Misijos raštinėn. Kitų kasdien paštorius glėbiais atneša. Taipgi prisidėję įvairių įvairiausių paveikslų, kurie bus tinkamai sunaudoti.

Randasi daugelis draugijų rimtai prie šio darbo besirengiančių. Jos supranta kokią didelę svarbą turės gražus albume pasirodymas. Todėl nutarė, kad kiekvienas narys privalo turėti bent už \$50 Lietuvos Laisvės Paskolos Boną. Kitos nutarė, kad kiekvienas privalo bent \$5. paaukoti Lietuvos Gynimo Komitetui, arba Vilnių Atvaduoti. Dar kitos iš savo išdo perka L.L.P. Bonus ir aukoja Lietuvos labui. Kai kurios draugijos naudoja moralę įeigą narių paraginimui L. L. P. Bonų įsigyti. Pavyzd., besifotografuojant neprileidžiama tie, kurie neturi L. L. P. Bonų ir kurie nėra Lietuvos labui aukoję. Susirinkimuose iššaukiama vardais, pavardėmis nariai dar neturinti L. L. P. Bonų ir paraginama tuoj nusipirkti. Jei negali visų pinigų už kartą sumokėti, tai pasižkinama, jog gali paimti ant išmokėjimo, bet dešimtą nuosimtį įmokėdamas po penkius dolerius mėnesiui iki išmokėsiant. (Bus daugiau.)

STEIGIAMOJO SEIMO NARIŲ MARSRUTAS.

Steigiamojo Seimo nariai ir Lietuvos Valstiečių Sąjungos Atstovai, Kapitonas LADAS NATKEVIČIUS ir Mokytojas BOLYS ŽYGLIS lankys su kalbomis šias vietas:

- Bal. 6 d. Homestead, Pa. (Sokolų salėj. 5th Ave.).
- Bal. 8—9 Cleveland, Ohio. (Lietuvių ir Goodrich salėj)
- Bal. 11. Dayton, Ohio. (Herman ir Keowe St. salėj)
- Bal. 13 Detroit, Mich. (Liet. salėj, 25th ir Dix)
- Bal. 20 Grand Rapids, Mich (1513 Quarry Ave., N. W.)
- Bal. 22 Chicagoj, ir apie linkę kitose dienose.

A.L.T.S. ir L. Polit. Iš. Kom.

TELEGRAMAS.

Pittsburgh, Pa., April 3, '22 Sandara, 327 E St., Boston 27, Mass. Prakalbos gerai nusisekė. Vakarienė dalyvavo 150 žmonių. Aukų surinkta \$600.00. J. Virbickas.

DRAUGIJOS EILĖN.

Kuri Draugija Gražiausia Pasirodys Rengiamamjame Albume. Indomu. Kuri Pirmininė Pasirodys šimta Nuošimčiu Patrijotiška. Visos Draugijos, Kuopos, Skyriai, Rateliai, Kliubai ir Kitokiais Užvardinimais Or-

A. L. T. S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ISTOJO Į A. L. T. SANDARĄ.

Prie 7 kp. So. Boston, Mass.:

A. Stonis,
Ona Matuzevičienė,
Kazys Plioplis,
A. Frenk,
Vladas Nockunas,
Petras Luckus,
Juozas Jarvis,
Leonas Sudentas,
Juozas Sakalauskas.

Prie 16 kp., Worcester, Mass
Marė Makslitė.

Prie 36 kp., Pittsburgh, Pa.:

Juozas Zinkevičius,
Petras Brauskas,
Jonas Motuzas,
Pranas Petrauskas,
Jurgis Kella.

Prie 49 kp., Lowell, Mass.:

Juozas Pečiukonis.

Prie 45 kp., Cliffsides, N. J.:

P. Grinius,
S. Jakubauskas aukėjo

knygų vertės \$16.30.

NAUJA KUOPA!

Kovo 19 d. š. m. Chicagoj, Ill., susiorganizavo nauja A. L. T. Sandaros 75 kuopa. Kuopos suorganizavime pasidarbavo gerb. S. K. Grišius, V. F. Andrulis ir kiti. Pirmieji naujos kuopos nariai yra sekanti:

S. K. Grišius (pasitraukęs iš 25 kp.), V. F. Andrulis (pasitraukęs iš 25 kp.), Stanislovas Kukevičius, Vincas Micevičius, Domininkas Mankus, Kazys A. Sabonaitis, Bronius Micevičius, Vincas Gerčas, Kastantas Pikelis.

Viso 9 nariai. Naujos kuopos valdyba susideda sekančiais: Pirm. Stasys K. Grišius, 732 W. 19-th St.; nutarimu rašt. Vincas F. Andrulis, 2041 So. Ruble St. Naujos kuopos kaip valdyba, taip ir visi nariai, yra energingi tėvynainiai, ir daug savo triūsų prisidėję Lietuvos laisvės reikaluose. Šis naujas burelis mūsų įdėjos draugų džiugina mus Sandariečius, kadangi veiklus ir energingas didžiosios Chicago tėvynainiai savo darbu labai daug mums pagelbės kovoje už pilnai demokratišką laisvę Lietuvoje. Jie užsiregistruodami į centro knygas pareiškė, kad jų narių skaitlius tuoj viršys kuopos numerio didumą, ir pralenks nuo senai gyvuojančią skaitlingą 25 kuopa. Tad varde Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros, sveikinu naujus įdėjos draugus, linkėdamas geros kloties kaip visame gyvenime, taip ir visuose darbuose laisvos demokratijos dirvoje.

K. J. PAULAUŠKAS,
Sandaros Sekr.-Adm.

VISI Į DARBĄ.

Lietuvoje gyvenanti mūsų draugai, t. y. Valstiečių Sąjunga ir social- liaulininkai, matydami, kad klerikalai galutinai yra pasiriję visą Lietuvą apsupę jezuitišku ploščiumi, ir kad Lietuvos kaimiečius vėl rengiasi sukimšti į varšavę kumetines, kad lietuv. kaimietis su puslėtomis rankomis galėtų vos užsiprakaituoti sau ir savo šeimynai juodos duonos kasnį, o iš jo prakaito tukų dvarponiai ir klebonai, turėdami parapijinius dvarus, išėjo į atvirą kovą su klerikalais, kad apginti Lietuvos kaimiečių reikalus, kad neleisti jų akis uždengti juoda skraiste.

Mes, amerikiečiai lietuviai, kurie tik vadovaujamės teisybe ir norime tikros demokratiškos laisvės, privalome labai rimtai į tai atsivėlgti, kad kiekvienas sulyg išgalės savo darbu prisidėti, kad ta mūsų draugų ir mūsų kova būtų laimėta.

Iki šioliai mes tik iš pranešimų taip kaip per ukus matėme Lietuvos padėtį, ir tik dalinai išsivaizdinome, kas ten yra. Gi šiandien, kada susilaukėme gerb. svečius, mūsų įdėjos draugus, kurie jau mus gyvu žodžiu supažindina su visa Lietuvos padėčia, ir visomis klerikalų daromomis klastomis, jau mes matome, kad mes visi bedromis pajiejomis turime stoti į bendrą darbą, jeigu norime Lietuvai šviesios ateities. Klerikalai taipgi nesnaudžia, jie iki šiol eję slaptingais užkaboriais dabar jau išėina viešumon. Štai jų Federacijos sekretoriatas sušunka: Amžinai ant kryžkelio negi stovėsim! Šiais penkais žodžiais klerikalų augščiausioji taryba mums pasako, kad mūsų klerikalai iki šiol dar nėra buvę ant tikrojo Lietuvos laisvės kelio, jie skėtriodami vos tik buvo prisitariję prie kryžkelio, ir tai jau šaukia, kad amžinai mes ant jo nestovėsim, nes turime du kelius ir viena iš jų turime pasirinkti. Na ir pradeda rodyti tuos savo kelius, butent: Arba už katalikišką Lietuvą arba už bedievybę.

Reiškia, katalikišką Lietuvą jie perstato tokia, kurioj viešpatautų kunigai, na, o "bedieviška" tokia, kur bus laisva demokratiška, ir kunigams valstybė nemokės algų. Tad aišku, kad jie eis už taip vadinamą "katalikišką" Lietuvą, kur duos progą visiems jezuitams įsigalėti, kurie paskui čiulps lietuvio artojo prakaitą, laikydami jam užčiauptą burną, kad neprisartų žodį, įieškanti teisybės.

Tolesniai vėl kalbama: "Ar už krikščionišką auklėjimą, ar už bedievišką masonišką?" Čia dar viešai neišdrįsta pasakyti, bet kalba apie mokyklas. Krikščioniškas auklėjimas mūsų klerikalų supratime yra toksai, kur kunigų globojamos daktos bus mokytojomis ir priaugančius vaikučius vieton mokyti pasaulinio mokso, mokys rašančių kalbėti, ir gadzinkas giedoti. Ką-gi mes galime laukti nuo tokio "katalikiškai" išauklėto jaunimo? Tad šiandieną mes, amerikiečiai lietuviai, privalome rimtai atsivėlgti į mūsų gerb. svečių Vl. Natkevičiaus ir B. Zygelio maršrutą. Nors klerikalai varo didžiausią agitaciją, kad nesilankytų į jų prakalbas, o kur skaitlingai susirenka, ten kelia triukšmus, kad amerikietis lietuvys negalėtų išgirsti teisybės žodį, nušviečiantį klerikalų juodus darbus, nereikia jų klausyti, bet eiti ir pačiam persitikrinti, kur yra teisybė. Taipgi visiems, kurie trokšta tikros laisvės Lietuvai, reikėtų jų maršrutą finansiškai paremti, kad jie savo kovoje už laisvą demokratišką Lietuvą galėtų nublokšti juoda jezuitizmo šmėklą. Tad į darbą visi Sandariečiai! Į darbą visa pažangioji Am.

lietuvių visuomenė! Kol dar yra laikas, padirbėkime už spaudos ir žodžio laisvę, už mokyklų laisvę, už visos šalies žmonių laisvę!

K. J. PAULAUŠKAS.

PORA ŽODŽIŲ KUN. KEMEŠIUI.

"Darbininko" No. 34 kun. Kemešis savo straipsnyje: "Pora žodžių Sandaros sekretoriui," nurodo, buk aš Sandaros No. 11 neteisingai ant jo užsipuolęs, sakydamas, kad kun. Kemešis, Detroit, Mich. neįsileido Sandariečių į paskolos stoties komitetą. Kun. Kemešis tą užginčydamas sako: "Jei p. Paulauskas turi sąžinę, tai privalėtu atšaukti savo šmeižtą." Ant to turiu tiek pasakyti, kad kaip neturėjau, taip ir neturiu jokio išrovavimo ką nors bereikaligai apšmeižti. Tad ir paminėdamas kun. Kemešį neturiu jausmo, kad apšmeižt, bet tik pakartojau žodžius vietinių Detroito korespondentų, kurie apie tai rašė jau pusmetis laiko atgal. Jeigu kun. Kemešis per tokį ilgą laiką neatitaisė tų korespondencijų, tai kiekvienas turi pamata patikėti, ir palaikyti už tiesą.

K. J. PAULAUŠKAS,
Sandaros Sekr.-Adm.

I A. L. T. SANDAROS KUOPŲ VIRŠININKUS.

Visiems A. L. T. Sandaros kuopų Raštininkams išsiuntinėta mūsų skelbimų-kortelių. Neatsisakykite, del mūsų partijos labo, išplatinti tas korteles tarpe savo pažįstamų ir draugų, šiaip susirinkimuose ir prakalbose. Tuo budu Tamstos prigelbėsite mums išplėsti mūsų organizacijos idėjas, prigelbėsite išplatinti mūsų organą. Juo daugiau žmonių skaitys "SANDARĄ", tuo daugiau pasklis miniose susipratimo.

Sandaros Centras yra tikras, kad kuopų viršininkai padirbės, kaip ir visi kiti Sandariečiai. Mūsų uždavinys šiais metais turi būti patatymas "SANDAROS" taip, kad ji, kaip partijos organas, būtų pirmuoju Amerikoje laikraščiu. Mes tą lengvai atsiėksime, jei kiek viena kuopa smarkiai pasidaruos. Tuo tikslu Sandaros kuopos yra prašomos: 1) Koveikiausiai išrinkti organizatorius, kurių pareiga būtų prirašinėti prie Sandaros naujus narius, priiminėti "Sandarai" prenumeratą; platinti "Sandaros" leidžiamas knygas; 2) Rengti pakaitas; 3) Rengti prakalbas.

Kad kuopoms sektųsi gauti naujų "Sandarai" skaitytojų, Sandaros Centro Valdyba skelbia, kad šiais metais "Sandaroje" tilps šitokie didieji svarbus raštai: 1) Liublino Seimo Dienynas; 2) St. Seimo Sekretoriaus Kapitono LADO NATKEVIČIAUS raštai apie Lietuvos vidujinę ir užsieninę politiką; apie Lietuvos finansus; apie Lietuvos Konstituciją ir apie daugelį kitų Lietuvos valstybės klausimų; 3) Prof. Mokytojų Sąjungos pirmininko Mokytojo BO-LIO ZYGELIO straipsniai apie Lietuvos mokyklas, apie Lietuvos Žemės Reformą ir tt.; 4) Mėgstantiems lengvesnio pasiskaitymo, nuo 1 d. liepos 1922 m. tilps "SANDAROJE" visa eilė gražiausių Italijos rašytojų Boccaccio apysaku iš garsaus jo veikalo "DEKAMERONAS." 5) Sandarai tu-

rint savo atstovą Lietuvoje, prie Valstiečių Sąjungos Centro, nuolat bus duodama teisingų ir nuodugnių žinių iš Lietuvos gyvenimo.

Taigi, gerb. Sandariečiai, subruskite: tegul kiekvienas Sandarietis gauna nors po du skaitytoju savo organui — tai bus atlikta didelis darbas! Lai kiekvienas Sandarietis užrašo "Sandarą" savo giminėms Lietuvoje: jie džiaugsis tokia dailia dovana.

A. L. T. S. Centro Valdyba.

PITTSBURGH, PA.

Kovo 19 d., 1922 m., L. M. D. Name buvo A. L. T. S. kuopų suvažiavimas. Nuo 36-tos kuopos dalyvavo J. Kazlauckas, P. Seikis, G. Norkus, B. Lapeika, S. Simanavičia, S. Petrauckas. Nuo 43-čios — A. Dovidas. Nuo 61-mos — G. Porčevskis, Apskr. Pirm. Ed. Paurazas, Sekr. J. Virbickas ir Kasin. Ig. Rambauckas.

Petrstatytas praeito suvažiavimo protokolas, kurs buvo priimtas. Sekretoriaus raportas priimtas. Taip pat sekr. praneša, kad iš pirmiau pranešit iš centro žinių šis suvažiavimas turėjo surengt maršrutą svečiams iš Lietuvos, bet pagal vėlesnių pranešimų pasirodo, kad svečiai atvyks tik ant vienos dienos į Pittsburghą, tai vietinė 36-ta kuopa rengia prakalbas ir priėmimo vakariene. Visi sutiko ir pasižadėjo remti kiek galėdami, o kada sugrįš antru kartu, tai bus surengtas maršrutas, karnuo 36-tos kuopos paskirta E. Paurazas, J. Virbickas ir P. Pikšris, nuo 43 — A. Dovidas, nuo 61 — G. Porčevskis. Nutarta tuo susižinti su nedalyvaujančiomis kuopomis, kad ir jos nors po vieną delegatą dadėtų į maršruto surengimą. Pakeltas klausimas: kas rengs Seimą — ar Apskritys, ar vietinė 36-ta kuopa? Palikta tas klausimas išrišti sekančiam kuopų suvažiavimui.

Išspręsta 4-tą iš eilės kuopų suvažiavimą šaukti ant 3-čio nedėdienio Gegužės mėnesio pasitarimui, kaip daugiau pasidarbavus A. L. T. Sandaros labui. Nutarta Apskričio vardu surengt Pikniką su pamarginimais šią vasarą. Išrinkta komisija paimt kur gerą parką; į komisiją įėjo S. Simonavičia, S. Petrauckas, A. Dovidas.

Toliaus kas. J. Rambauckas padavė rezignaciją, kadangi jis naktimis dirba, tai jam neparanku. Rezignacija priimta ir išrinktas Ant. Dovidas. Taip pat darinkta ir kasos globejai iš šių: S. Simanavičia ir B. Lapeika.

Patvirtintas pirmesnio suvažiavimo sumanymas, kad kuopos rengtų prakalbas, o Apskričio valdyba atsiųs kalbėtojus.

Da J. Kazlauckas įnešė, kad Apskritis rupertus daugiau kuopų sutverti kolonijose šale Pittsburgo ir tam tikslui aukėjo \$1.00, E. Paurazas \$1.00, G. Porčevskis \$2.00. Senas kas. perdavė pinigų, ką pirmiau turėjo \$1.95 — atiduodamas padarė lygiai \$2.00. Taigi Apskr. išde pasidarė \$6.00.

Su tuo suvažiavimas pasibaigė, ir pasižadėjo visos kp. dirbti ir viena kitai pagelbėti agitacijos dēlei.

J. Virbickas.

AR UŽRAŠEI "SANDARĄ"
SAVO GIMINEI Į LIETU-
VĄ, JEI NE, TAI KO-
DEL NE?

Iš A. L. T. S. Kp. Veikimo.

CLIFFSIDE, N. J. Prakalbų ardytojai.

A. L. T. S. 45 kp. kovo 22 d. parengė prakalbas. Kalbėtojai buvo A. B. Strimaitis ir svečias iš Lietuvos B. Zygelis. Publikos prisirinko pusėtinas burelis — kaip Cliffside'ui tai gana skaitlingas. Butų viskas kogeriausia, jei ne komunistų didvyris K. Steponavičius, kuris atsivedė kokį neprauštą burnį, kurio vardo ir pravardės nežinau, tik galima spēt, kad tai Jukelio pasekėjas. Kada Zygelis pabaigė savo kalbą ir pasakė, kad pereis parinkti aukų, taip tas aukščiau minėtas neprauštą burnis paprašė balso: ar jis galės čia ką nors pakalbėti? Strimaitis pastebėjo, kad gali kalbėti, tik ne daugiau kaip 10 minūtų. Bet kur tau! kaip pradėjo rėkti, tai jau sulaukyti buvo negalima. Lietuvos valdžią išvadino buožių valdžia, Strimaitį ir Zygelį išvadino ponais. Rėkė visa gerkle, kad niekados neaukuotų. O tuo tarpu Steponavičius pasiuntė savo porą pasekėjų parinkti aukų politiškams kaimiams, pagal to riksno nurodymą. (Patys prakalbų vedėjai kalti už šią betvarkę: kam gi jie duoda vėtimams kalbėti, nors tai būtų tik pusė minutės, ir da leidžia aukas rinkti! Red.).

Taigi pasirodo, kiek mūsų "darbininkų užtarėjams" rupi Lietuvos gerovė: jiems rodosi, kad jei kaliniams pašelpą suteiks, tai jau Lietuvos padėtis pagerės.

Bet kaip ten nebutų, reikia pasakyti, kad K. Steponavičius su savo keliais pasekėjais antru kartu Cliffside prakalbas suardo ir aukas pasisavina. Ketveri metai atgal čia buvo surengtos prakalbos, kuriose betvarkę sukėlė ir daug publikos suklaidino. Dabar aišku, kas jiems rupi.

Taigi mes, A. L. T. S. 45 kp. nariai, neturime nusi-gęsti tokių griovikų: turime spiestis kodaugiausia, prirašydami naujų narių prie kuopos ir galime veikti atvirai visuomenės akyse, ne taip, kaip tie mūsų priešai, daro slaptus susirinkimus ir kuriu čia yra lizdas. (Žiurėk "Keleivio" No. 11 straipsnį, kas nužudė Feliksą Miškinį). Rašykities prie Sandaros, kuri yra viena geriausia darbininkų užtarėja, aukuokime į Politinį lzdą, kiek kas išgalime, ir mūsų darbo vaisius pasirodys.

Da turiu pasakyti, kad neužilgo įvyks kitos 45 kp. prakalbos, taigi nieko nepaisydami eikite į prakalbas ir savo draugus atsiveskite. Turiu pastebėti, kad kai kurie Sandariečiai sako, kad pas mus Cliffside joki kalbėtojai negali atsilankyt apart komunistų. Aš gi sakau, kad netiesia: galime parsikviesti kalbėtoją, kokis tik mums patinka. K. S. diktaturai mažai kas pritaria; tas buvo matyti iš praeitų prakalbų, ir mums reikalinga čia kotonkiausia prakalbų, nes čia besilankydami Jukeliai, Plungiai, kurie tik kalba apie storas moteriškas kiškas ir kad tik kumštis viską nuveiks. Taigi nuo tokių mokytojų mokinių nėra ko gero tikėtis.

Sandarietis.

WORCESTER, MASS. Vakarienė.

Pereitą pirmadienio vakarą buvo nuo senai skelbiama

ir laukiama A. L. T. S. 16 kp. šeptyniška vakarienė. Per visą sąvaite prieš tą vakarą rengimo komisija dirbo išsi juosus, kad surengus viską kopuikiausia. Garbė turi būti atiduota p. J. Kamenduliui, nes per jo pastangas stalai buvo puikiai papuošti tautiškomis spalvomis ir valgiai buvo priruosti.

Susirinkęs gražus burelis laukė išsisklaidė po svetainę, kol vakarienė prasidės. Pakvietus pirm. V. M. Čekanasaukiui, svečiai, užėmė vietas prie stalų, sudainavo Lietuvos Himną ir prasilejo puota. Svečiams bevalgant griežė naujai susitvėrus Lietuvos žemaičių orkestra, po vadovyste sand. P. S. Steponkaus. orkestra taip smagiai griežė lietuviškus dalykius, kad buvo priversta atkartoti juos po kelius sykus.

Orkestrai prasišalinus, prasidėjo programos. Programo didžiausią dalį išpildė merginos (mat, Worcesterio merginos visados atsižymi ir pralenkia vyrus). Dainiavo p-lės V. Gužauskaitė, M. Montvilūtė, J. Mitrikaitė ir J. Lašaitė. A. kompanistėmis buvo p-lės J. Mitrikaitė ir J. Raukytė. Iš vyrų pusės atsižymėjo šie: P. Skrickis, solistas, F. Grinskis, deklamatorius, ir J. Dirvelis ir V. Klimas, smuikininkai.

Pabaigus valgyt, darbininkai patraukė stalus į šalį, ir visas jaunimas, sustojęs į ratą, žaidė lietuviškus žaislus. Taip jie linksminosi iki vėlumui.

Be to, buvo leidžiamas laikrodėlis, paaukuotas P. Jasiuno, ant licitacijos. Pašaliniai turėjo daug juoko iš to biznio, nes konkurencija buvo labai karšta tarp vyrų. Laikrodėlis teko K. Zurlui, kuris atsiveikino, didžiai patenkintas vakaru ir savo laimikiu.

Iš finansinės pusės, aš manau, taipgi buvo geros pasekmės, nors pasekmių dar neteko sužinoti. Butų smagu, jei 16 kp. surengtų kitą panašų vakarą.

Rep.

ELIZABETH, N. J.

Kovo 22 d. p. A. Liutvino svetainėje įvyko A. L. T. S. 39 kuopos prakalbos. Pirmas kalbėjo gerb. S. E. Vitaitis, "Tėvynės" redaktorius. Antras kalbėjo gerb. kap. V. Natkevičius, Steigiamos Seimo narys. Jo kalba, kaip buvo galima pastebėti, padarė didelio įspudžio ir klausytojus. Kada kalbėjo apie žemės reformą, tai beveik visa salė sudejavo vienu balsu.

Klausytojų buvo prisirinkę viršiaus 300. Aukų sudėta mažai — \$39.36, bet kas žino elizebeticų bepartyviškumą, tai aukų nėra mažai, nes kada čia lankėsi klerikalų pasiuntinys Bagdonas, tai surinko aukų tik 12 dol su centais. Taigi Sandariečiai pralenkė klerikalus bent tris sykus. Aukų nemažiau kaip \$1.00 sekanti asmenis: Po \$5.00 — J. Zalionis, A. Lutvinas; po \$3.00 — Dr. A. Bacevičius; po \$2.00 D. Petručionis, J. Daidyda, V. F. Jankauskas; po \$1.00 — R. Džiovalis, R. Petručionis, J. Zubrickas, J. Paulauskas, J. Balandis, F. Kvarinskas, B. Kopustaitis. Smulkių \$13.36, labų \$39.36. Už svetainę atmokėta \$5.00. Varde A. L. T. S. 39 kp. aukotojams širdingai acių. B. Kopustaitis.

BOČIŲ ATMINTOJAS.

Meilės Auka

—Nelaimingas aš, kur dingio mano gyvenimas, jaunybė, linksmumas? Viskas žlugo, ir aš pasijutau bedugnėje! — kalbėjo metęs į šalį gitarą ir nuleido galvą tik šiandien grįžęs iš fronto atostogoms pasikieminėti jaunais kareivis Praskaičių kaimo ukininkaitis Vincas Nugaudas ir pasikendęs juodos mintyse sunkiai atsidusta ir pasikėlęs nuo lovos atsistoja ir viena ranka atsirėmęs į sieną užsimąsto: Gyveno prie tėvų nežinodamas, kas tai vargas, rupestis; mylėjo to kaimo merginą Mariuką ir praleisdavo su ja šiltas vasaros naktis sodelyje, vakarus ant artimojo ežero ir kaip linksmai ir maloniai ejo tos nekaltošios meilės valandos ir niekas jų nedrumstė, bet paskui... Išėjo kariuomenėn, užmiršo Mariuką, prižadus ją mylėti ir tuos malonius vasaros vakarus. Jis susipažino su paleistuvėmis, susidėjo su jomis ir štai pasėkmės bjauriausioji lyties neišgydoma liga, nuo kurios gyvas supus, kuri skiria jį nuo žmonių. Juk apie jį sužinoję visi šalinis, bijos ir jis liks vienas nuo visų apeleistas. Fronte su ta liga nuo savųjų slėpėsi, sukėsi ir jam laikinai tas pavyko, bet visad negalėsi ir kartą turėsi pasirodyti. Čia namie jei sužinotų matutė, kaip gailiai ir liudnai jį pažvelgtu. Baisu! Bet, ar vertas čia būti namieje, gali užkrėsti juos... savo mylimas ypatas taja bjaurybė, padaryti juos nelaimingais... Niekšas aš! Sąžinės atbudęs balsas nedavė ramumo ir jautėsi niekam nebevertu. Juodosios mintys vien jį skverbėsi "nusižudyk! laimingas busi!"

Užgavo dar kartą gitaros stygas, jos liudnai, paslaptingu balsu suskambėjo, dar labiau sužeisdamos jo žaisduotą krutinę, ramumo nemokėjo jam duoti.

—Prakeikta toji valanda, kada susipažinau su toms mano gyvenimo sugriovėjoms! — sukeikė ir padėjęs atgal gitarą vėl paskendo juodosose mintyse.

—Vincuk! eik pietauti! — pašaukė kitame kambaryje motina.

Vincukas išėjo. Motinos žvilgsnis jį pasirodė jam toks gailus, liudnas, lyg regis matutė jį permato, supranta. Valgis Vincukui nelenda; mintys gema viena po kitai, dar juodesnės, bašesnės. Motina liudnai žvilgterėjo jį apsiniaukusį sunaus veidą, norėjo paklausti, bet umai susilaikė nuduodanti to nesuprantanti ir visa šeimyna išlengvo pietavo.

Po pietų Vincukas vėl priėjo prie savo mylimosios gitaros. Užgavo jos stygas, jos suvirpėjo, primindamos jam pirmąsias meilės su Mariuką, tuos vakarus ir vasaros naktis. Akyse pasirodė ašara ir nuriedėjusi per veidą dingio. Gitaros virpančios stygos daugiau ir daugiau jame sukėlė malonių atminimų, jie dabar atrodė lyg sapnas, nebesiekiamas ir pasijuto nelaimingiausias pasaulyje. Uždarytos jam durys į pasaulį. Į meilę! Į tą gražų pilną gyvenybę jaunystės gyvenimą. Jis jau iš tokių sąrašo išbrauktas ir liko jam vien pa juoka, panieka ir juodas, tamsus kapas. Gitaros stygos parodė jį tikrumoje, kas jis buvo ir kas paliko, prie ko privedė ištvirkęs gyvenimas.

Vakare saulutei nusileidus pasigirdo laukuose grįžtančių iš darbo dainos balsai, tarpe jų išgirdo savo mylimos Mariukos. Atbudo jame pirmoji meilė, prie jos, savyje pajuto šaukiantį meilės balsą ir jis sustoja palei kelią, kur jie turės praėti. Dainuojantieji greitai priėjo ir linksmi prakalbino Vincuką. Jis jiems atsakė liudnu nusišypoju. Pažvelgė į Mariukos skautųjį veiduką, jos akyse blizgėjo kokia pirmosios meilės ugnis, jis jos žvilgsnius pajuto ant savęs ir suspaudė jo sielą labiau ir savyje kilo klausimas: ar jis bėra vertas mylėti tą nekaltą merginą? Juk jis jai žuvs? Susispaudė vienas kitam rankas ir persiskyrė iki ryto. us.

Rytojaus diena buvo sekmadienis. Kai me užė linksmi vakarėlis. Jaunimas šoko ir žaidė savytarypėje ir niekas neįtūlė liudnio nei vargo. Vincas susitiko savąją Mariuką, pasilalino keliais žodžiais, išėjo šokių sukurin ir vėl susėdo greta pas sieną pastatyta suole. Iš Vincuko lupų nebeplaukė linksmi žodžiai, kaip pirmiau; nebeplaukė meilės kalbos prie Mariukos, jis visiems atrodė šaltas ir svetimas. Staiga Vincuko galvoje lyg suriko kas: šalin iš to tarpo, nuo nekaltos merginos! Juk tu pavojingas, gali padaryti nelaimingais kitus, niekam nekaltus! tu nebetikęs tame tarpe. Pajuto savo sąžinės atbalsį, kad jis pavojingas; pamatė savo sugriautą jaunybę,

gyvenimą, pamatė savo juodą likimą ir akyse liko tamsu. Niekam nepastebėjus, neatsisveikinęs dingio iš jaunimo vakarėlio ir bėgo vienas, vienas — tik su savo mylima gitarą į laukus.

Lauke buvo ramu. Tik kaime girdėjosi vakarėlio muzikos balsas ir jaunimo dainos bei šukavimai. Žvaigždutės danguje blizgėjo ir gailiai jį žiūrėjo. Kaime klykė pelėda, kvatojosi; krume pas upelį giedojo nakties daineles lakštutė. Toliaus blizgėjo ežeras ir juodavo pas jį miškas. Nuo pievų kilo malonus, lengvas oras. Prisilietė gitaros stygų, jos suskambėjo. Pajuto atbudusią savo meilę prie Mariukos dar labiau, ji jame dar labiau išsiplėtė į nebeperšamą debesį. Atsiminė jis panašias naktis, kuomet pirmiau su Mariuką išėdavo į laukus vienui vieni, kalbėdavosi, meilės žodžiai pildavosi jiems iš lupų. Jiems pritarėdavo krumuose toji pati lakštutė, jiems šypsodavosi tos pačios žvaigždutės, o dabar... toks pat vakaras, tas pats gyvumas, o jį... gyvenimo atmata, nebevertas Mariuko meilės, jis nebegali jos bemylėti... nebegali. Smugis liko nebeperšamas. Kuo labiau įieškojo nusiramino gitaros stygų virpėjime, tuo labiau jie jį skandino, rodė jo niekšingumą, vedė jį prie baisiosios bedugnės. Kuo ilgiau skambėjo jo stygos, tuo labiau jį kankino ilgės, juodos mintys ir krutinėje atsivėrdavo vis naujesnės nebeperšamos žaidos. Mintyje kalbėjo: "nusižudyk; laimingas busi!" Juodos mintys jį perveikė ir meilės žaizda liko nebeperšama.

Palengvo nusekė ežero link. Juodavo jis. Jame matėsi antras dangus su milijonais žvaigždžių, jis buvo ramus ir užburtas. Pas krantą gulėjo valtė, kuria kitados jis važinėjosi kartu su savąja mylimąja. Išėdo jis dabar jį vienui vienas su draugu gitarą, pasileido irtis į vidurį ežero, kuris jį šaukė į save, viliojo jo dugne deivės Mildos ir kvietė jį užburtojon viespatijon. Dar kartą užgavo gitaros stygas, jos suvirpėjo dar liudniau, dar paslaptiniau negu pirmiau. Jis stygų balse išgirdo kaž-ką naujo, slaptaus. Virpantis stygų balsas jį kvietė amžinumon, kur ramu, nebematyti paniekos, pajukos, liudėsio, kur deivės Mildos gyvena. Kaime sukvatojo pelėda, pasigirdo jaunimo balsai ir jų muzika, tik nutilo krumuose lakštutė. Vincas paskutinį kartą išgirdo tą viską jau ant ežero, plaukiant per kristolinį jo paviršių. Valtelė išlengvo plaukė vidurin, toliau nuo krašto, toliau nuo žmonių ir gyvenimo.

Viduryje ežero padėjo laivelin Vincas savo mylimąją gitarą, prie jo prisėgė atsiveikinimo lapelį mylimiems tėvukams, broliams, sesutėms, kaimynams ir mylimajai mergelei, išpylė jame savo paskutinio gyvenimo jausmų žodžius ir atlikęs viską dar kartą atsisuko į savo gimtinio kaimo pusę, nusibraukė nuo akių pasirodžiusias ašaras ir laivelyje atsistojęs iš revolverio šovė savo galvon, išgrūdamas laukan ir pasinerdamas ežero dugne, į kur jį šaukė deivės, ramumas.

Sujudėjo laivelis, mirštancios kojos užgauta gitarą suskambėjo lyg pasakydama atsisveikinimo "su diev!" ir viskas nutilo, liko tylą ir tuštumą, tik mėtėsi ant ežero paviršiaus vienui vienas tuščias laivelis su viena gitarą.

Paputus rytmetiniai vėjailin laivelis pradėjo palengva artinties krantan. Pabudę paukšteliai ėmė čibėti; pakilusios lauko gėlėlės ėmė grožėtis ir laukuose kilo gyvumas, tik buvo tylą ir liudna ant ežero. Ten suposi vienui vienas laivelis su gitarą ir liudnyje, kad žuvo viena auka del meilės, per ištvirkimą nustojusios jos. Patekėjusios saulutei spinduliais mėtė į laivelį, į jame gulinčią gitarą ir nušokusį nuo laivelio perbėgo per visą ežero paviršių, lyg stebėdamosi, kur dingio iš laivelio gyvybė, ir nieko nesuradus bėga į laukus ir ten džiovina nuo gėlių rytmetinę rasą.

Rytą prabudęs kaimas pasigedo Vinco. Ežere siubuojuantis vienui vienas laivelis patraukė į save visų domę ir ištraukus jį į krantą tikrai suprasta, kad jame baigta paskutinės valandos Vinco, ir jis rado vietą ežero dugne.

Ežeras visiems pasiliko baisus. Naktimis ar dienos dvylikoje lyg tartum mato jame vienui vieną laivelį su gitarą, arba jame plaukiantį Vincą ir skambinantį gitaros stygas. Naktimis lyg kas dejuoja, ar skambina gitarą, lyg kas šaukia.

Tik taip rodėsi, nes tikrumoje ežero paviršius buvo ramus ir tylus, tik Vinco dvasia iš jo šaukė į savo mylimąją prašant "neuzmiršti ir minėti jį."

Panevėžys, 5-III-1922 m.

Lad. Natkevičius, St. Seimo narys.

Valstybės Pagrindinis Įstatymas

(KONSTITUCIJA).

(Tęsa).

Lygiai ir tos partijos, kurios dar caro laikais Lietuva vaizdavo kaipo niekam nepriklausomą, pirmoj eilėje susispietė apie "Varpą" (dabartiniai Liaudininkai ir Valstiečių Sąjunga) ir savo programą tą pamatinį Lietuvos valstybės dėsniį išrašė, kad Lietuva turi pati valdytis respublikoniu būdu.

Savo laiku mes gerai žinome, kad Valstybės Taryba (sudaryta laike Vokiečių okupacijos 1917 m.) buvo jau parinkus Lietuvai konstitucinę monarchiją ir pakvietus Wurtembergo hercogą Urach'ą į karalius Lietuvai. Tai atliko klerikaliniai Tarybos nariai, priešinanties socialistams ir net šiems išstojus dėl to iš Valstybės Tarybos, kadangi jų buvo manytas, kad tokį aktą gali daryt tik Steigiamasis Seimas. Ir beabejo, tik ta įstaiga, kuriai pridera spręsti konstitucijos klausimas, ir tegali risti tokį pamatinį klausimą, kaip Lietuva turi valdytis: ar kaipo monarchija, ar kaipo respublika.

Lietuvos valdžiai pradėjus organizuoti ir Vokiečiuose iškilus revoliucijai, atsižadėjus karaliaus Uracho dar Tarybos laikais 1918 metais lapkričio 11 d. kada buvo sudarytas pirmas Ministrų Kabinetas, Valstybės Taryba priėmė ir laikiną konstituciją. Susirinkęs Steigiamasis Seimas taip pat priėmė laikinąją konstituciją, kuri paskelbta "L. Vyriausybės Žinios Nr. 37" (1920 m. birželio 12 d.). Ši laikinoji Steigiamoji Seimo Konstitucija susideda iš 18 straipsnių. Laikinoj konstitucijoj 1 str. pasakyta, kad Lietuvos valstybė yra demokratinė respublika. 5 str. sako, kad vykdomoji (reiškia administracinė, pildomoji) pavedama respublikos Prezidentui ir Ministrų Kabinetai. Einant 7 str. Respublikos Prezidentą renka Steigiamasis Seimas, tečiau tai nebuvo įvykinta ir pareigas iki Steigiamoji Seimo galui ejo Steigiamoji Seimo Pirmininkas. 12 str. sako, kad Ministreriai atsako prieš Seimą ir, gavę iš Seimo nepasitikejimą, atsistatydina. 15 str. kalba apie piliečių teises. Šioj konstitucijoj 60 eilučių tilpsta visa tai, kuo remianties tvarkosi dabar Lietuvos Valstybė.

Nuolatinė konstitucija, kurią priima Steigiamasis Seimas ir apims vyriausiai tai, ką mes esame ketvėvių metų valstybinio gyvenimo praktikoj patyrę ir kuri liks pamatu Lietuvos Valstybės rašytai konstitucijai. Tai kas buvo iki šiam laikui trumpai suglausta 18 str., bus plačiau išdėstyta maždaug 100 straipsnių įtalpoj, kurie apims skyrius: valstybės forma, valstybės valdžios sudarymą, Lietuvos piliečius ir jų teises, teismą, Seimą, valstybės vyriausybę, vietos savivaldybę, respublikos gynybę, švietimo reikalus, kultū (tikybų), tautinių mažumų, tautos iniciatyvos ir tautos balsavimo teises.

Konstitucijos komisija priėmė įstatymą trimis skaitymais (kiekvienas įstatymas Seimo komisijoj ar plenumo svarstomas 3 kartus), kuris reikia tikėti ir Steigiamoji

Seimo plenumo vargu susilauks didesnių atmainų, kadangi jau komisijoj plačiai buvo išgildintas ir frakcijos savo nusistatymą yra pareiškę ne vieną sykį. Kadangi konstitucijos projektas ne visai atsako krikščionių demokratų dvasiai, kurių yra dauguma Seime, tai gali sulaukti ir pakeitimų. Konstitucijos Komisijoj buvo padaryta tam reikalui viršiaus 100 posėdžių ir jau vasario 21 d., 1922 m. komisijos projektas buvo įneštas į Steigiamąjį Seimą ir dabar jau Steigiamajam Seime tebesvarstomas.

Ypatingai didelės reikšmės turi priėmimas Valstybės Konstitucijos. Tai pagrindinis įstatymas ilgiems laikams. Sekantieji Seimai galės keisti konstituciją tik tada, jeigu 2/3 Seimo pritaro, o patį keitimą atliks jau tam reikalui šaukiamas Seimas. Tuomi Steigiamasis Seimas nuveiks svarbiausį ir sunkiausį darbą, nustatydamas Lietuvos valstybei pamatus. Nebereikalo ir kun. Maliauskis savo knygų "Demokratija," turbut pasibijojęs, kad krikščionių demokratų dauguma Steigiamajam Seime "žlbi politikoj" kalbėdamas apie konstituciją puslapyje 33 išsitarė:

"Aišku, kokį šviesų, kokį kritišką protą, kokį gilų ir platų mokslą, kokį gyvenimą privalo turėti tie, kurie stato konstituciją ar leidžia įstatymus. Paprastas žmogus yra žlibas politikoje. Delto nelaimė tam kraštui, kurio politiką veda bemoksliai, ar nepažįstantieji gyvenimo. Jei aklas ves aklą, abu sumarmės į kokį dumblyną."

Lietuvos respublikos pamatus nusako svarbiausia tai, kad visų Steigiamajame Seime pripažinama, kad Lietuva turi būti demokratinė Respublika. Dar konstituciją nepriėmus pirmoj dienoj Steigiamoji Seimo posėdžių (1920 m. gegužės 15 d.) buvo proklamauta "esant atstatytą Nepriklausomą Lietuvos Valstybę kaipo Demokratinę Respubliką."

Tai papildo konstitucijos dėsny, kad suvereninė valdžia Lietuvoj pridera tautai. Bet kadangi Lietuva yra perdidelė, kad pati tauta risti visus klausimus, kaip tai yra kairiuose Šveicarijos kantonuose arba buvo senovės respublikose, tautos atstovai jos valiai reikšti renkasi į Seimą (parlamentą), įstatymdavytės įstaioga. Atstovai į Seimą renkami trims metams visuotiniu, lygiu, tiesiu, slaptu ir proporcionaliu būdu.

Piliečių teisės konstitucijoj plačiai surašytos. Konstitucija patikrina visišką piliečių tikėjimo, sąžinės, draugijų ir sąjungų laisvę, neliečiamybę asmens ir jo buto. Visi piliečiai lygūs įstatymams vis viena kuriois būtų tautos ir tikybos.

Krikščionys demokratai aiškūs šalininkai prezidentūros. Tai iššaukia iš kairės (s. liaudininkų ir socialdemokratų) didžiausio pasipriešinimo. Šių partijų siuloma atskiro, prezidento konstitucijon neįvesti, o valstybės galva padaryti Seimo pirmininką. Valstiečių Sąjungos suvažiavimas vienbalsiai ir gi pasmerkė krikščionių de-

mokratų pastangas įvesti prezidentą. Labai liko apsunskintas ir referendumo budas, atsiklausimos liaudies del įstatymo priėmimo ar atmetimo. Ne be to, kad konstitucija įgavo ir aiškų klerikalinį pobūdį, nes joje žymima, kad tikybos mokymas privalomas, įtraukta reikalingumas teologijos fakulto, o tuo tarpu nieko nekalbama del agronomijos, teisių ar kitų fakultetų daug reikalingesnių Lietuvai.

Ginkluotų pajėgų organizavime priimta milicijos sistemos pagrindas, kas praėjo tik kairiesiems pripuolamai nubalsavus, o plenumo turbut bus išmesta. Del didesnio aiškumo konstitucijos klausimu čia privedu Valstiečių Sąjungos suvažiavimo nutarimą (1921 m. spalį 8-12 dd.) iš ko bus aišku kaip konstitucijos klausimą vaizdavo valstiečiai.

"V. S. ir S.-d. suvažiavimas, 1921 m., spalį 9 d., apsvarstęs konstitucijos klausimą, susipažinęs su pamatiniais principais ruošiamo Steigiamoji Seimo Konstitucijos Komisijos sumanymo ir konstatavęs, kad artima ta valanda, kada dešimtimis metų partijos keliami principai nors ir dalinai galės būti padėti pagrindan valstybės tvarkymo, pilnai pritaria frakcijų darbams šioj srityj, kaipo atatinkanties partijų programui ir pveda frakcijoms toliaus laikytis tos pačios linijos, kurios buvo laikytasi iki šiol, dedant drauge pastangas greitesniam konstitucijos Steigiamajam Seime priėmimui.

Susivažiavę organizuotų kuopų atstovai, turėdami galvoj, kad priėmimas tokios ar kitokios konstitucijos paeina iš faktinio Lietuvoj politinių įiegu santykiavimo ir padarytieji užtat krikščionių demokratų nusileidimai prezidentūros klausimu Steigiamoji Seimo komisijoj yra laikini arba atsitiktini, o daugelyj vietų konstitucijos sumanyme kyšo klerikalų pastangos palikti plyšius valstybės konstitucijoj jų viespatavimui, nutaria:

1. V. S. ir S. I. d. suvažiavimas, išėdamas iš tikro liaudies valdymo pagrindo ir matydamas: (a) kad prezidento institutas yra liekana absoliutės monarchijos, įvykus kompromisui monarchinai nusistatančių žmonių ir demokratijos šalininkų, (b) kad prezidento institutas nutolina vykdomąją valdžią nuo Seimo, (c) kad prezidento institutas kenkia vykdomosios valdžios ankštai jungčiai, (d) kad prezidentūros išlaikymas sunkina valstybės biudžetą ir nereikalinga našta gula ant liaudies pečių, pveda frakcijoms ir toliaus ginti nereikalingumą šio instituto.

2. Suvažiavimas, norėdamas matyti valstybės konstitucijoj visišką piliečių sąžinės ir tikėjimų laisvę, patikrinant tikybinėms (bažnytinėms) organizacijoms laisvą gyvavimą, pveda frakcijoms: (a) ginti valstybės nuo bažnyčios atskyrimo principą, (b) saugoti mokyklą nuo piliečių sąžinės varžymo, reikalaujant todėl, kad ji būtų pasaulinio pobūdžio, (c) apdrausti valstybės konstituciją nuo klerikalizmo tendencijų, nes konstitucion įnešama straipsniai visai nekonstituciniai kaip kad del teologijos fakulto.

(Tęsa nuo 7 pusl.).

SANDARA

"THE LEAGUE"
Published Every Thursday at South
Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL
LEAGUE OF AMERICA.
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULAUSKAS
Business Manager.
827 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Savaitinis laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
**AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS
SANDAROS**
Prenumerata turi būti apmokama
iš viršaus. Prenumeratos metas skai-
tosi nuo dienos užsirašymo.
Pinigus geriausia siųsti Pašto Mo-
ney Orderiu, adresuojant:
Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.50
" " Kanadoje \$2.75
" " (Užsieniuose) .. \$3.00

Entered as Second - Class Matter
January 14, 1914, at the Post Office
Boston, Massachusetts, under the Act
of March 3, 1879.

Apžvalga.

KLERIKALŲ KIRMĖLYNŲ SUJUDO.

Atvažiavimas gerb. Natkevičiaus ir Žygelio iki paduginių sujungimo visą klerikaliskąjį kirmėlyną. Klerikaliskieji laikraščiai pilni šmeižtų tiems gerbiamausiems Lietuvos veikėjams, kurių paveiklus ir trumpas biografijas matote šiame "Sandaros" numeryje.

Klerikalų laikraščiai šmeiždami gerbiamus svečius, aiškiai meluoja ir iškraipo faktus, ko tikrai klerikaliskos dvasios nėra asmui, nėra laikraštis, niekad nedarytų. Juk katalikų tikėjimas uždraudžia meluoti.

Netik laikraščiai, bet ir klerikalų organizuotas kunas, jų vadinas R. K. Federacija, išleido savo kuopoms slapta aplinkraštį, kurio viena kopija pateko ir į mūsų rankas. Jame atkartoti tie patys melai ir insinacijos, tad, kaip pavyzdį klerikalinių prasilenkimų su teisybe, tą aplinkraštį talpina ne ištaisai:

Amerikos Lietuvių R.-K.
222 South 9-th Street,
Brooklyn, N. Y.

Gerb. Am. L. R.-K. Federacijos Skyrius.

Idėjos Draugai:—

Dar nesutvarkius mūsų Tėvynei Lietuvai, dar nenustačius rubežių, dar neišvirus lenkų, — prisiėria stotimams į sunkią kovą už savo švenčiausius, amžinuosius idealus. Bedievybė pakėlė galvą ir grąso sunaikinti visus diegus mūsų Krikščioniškosios Kultūros. Per anksti toji kova atėjo. Bet sykį jau atėjo, ji šiaip ar taip yra neišvengiama. Mes ją turime atlaikyti ir turime laimėti. Turime apginti Lietuvos mokyklą nuo bedievybės, bažnyčią nuo priespaudos; turime užtikrinti pilną laisvę Lietuvoje Krikščioniškai šviesai ir mokslui.

Organizuotoji Lietuvos bedievyja atsituotė du savo įgaliotiniui (Natkevičių ir Žygeli) parinkti aukų agitacijai, kad bedievių ir socialistų partijos paimtų viršų busimuose Lietuvos rinkimuose, kurie įvyks rodos jau šią vasarą. Jei jiems pasisektų Lietuvoje, prasidėtų nuožmiausi persekiojimai tikėjimo ir tikinčiųjų.

Lai bedieviai deda aukas savo partijoms. Niekas ne-

gali jiems to užginti. Tik mes katalikai turime savo tarpe susižinoti, kad nepastatyti save ant juoko ir kad nenukalti sau priespaudos pančius, mes turim taip elgtis:

1) Į Sandariečių ir socialistų rengiamas priekabas neiti daugeliui, nusiųskime vieną-kitą, kad sužinotų, ką jie kalba ir kaip jiems sekasi. Butų gerai pasirengus duoti klausimus, gyvu žodžiu ir ant rašto.

2) Aiškinti savo broliams katalikams, kad dabar atėjo laikas kultūrinės kovos, kovos už apšvietą, už dorą, už tikėjimo laisvę, ir kad visi katalikai savo brolių pagalba turi veikti toje kovoje dalyvauti.

3) Aiškinti visiems svarbą savo organizacijų, svarbą Federacijos, Tautos Fondo ir apskritai svarbą laikytis visiems katalikams išvien.

Šita laišką prašome perskaityti artimiausiam Federacijos ir Tautos Fondo susirinkime.

Su tikra pagarba
K. J. Krušinskas,
Fed. Sekretorius.

KAS ŽINGSNIS TAI MELAS.

Kritiškiau dirstelėję virš tilpusi Federacijos slapta rašta, pamatysime kas žingsnis — tai melas. Sako: "Bedievybė pakėlė galvą ir grąso sunaikinti visus diegus Krikščioniškosios Kultūros" — čia visa eilė neteisybių, nes Lietuvoje niekam nerūpi "bedievybės" platiniams (ten jieskoma tik laisvės sąžinei) ir dabartinė Kultura visai nėra "klerikaloniška" tik sveiko proto kultura (Daug Bažnyčia mokslinčių kankino, kol buvo pripažinti dabar jau primintieji mokslo dėsniai).

Toliaus sako: "Turime apginti Lietuvos mokyklą nuo bedievybės, Bažnyčią nuo priespaudos," — čia pusantro sakinio ir du melai! Lietuvoje niekas nenori "bedieviškų mokyklų," tik tokių mokyklų, kaip čion, Amerikoje, t. y. mokyklų, nesikišančių į tikėjimo klausimus. Kas gali pasakyti, kad Amerikos mokyklos yra "bedieviškos"? Gi kur ta "Bažnyčios priespauda"? Tai Bažnyčia nori uždėti leteną ant visų Lietuvos piliečių, užkrauti ant visų mokesčių, iš kurių butų mokamos kunigams algos, paskui kunigams atiduoti tas dvarų žemes, kurios priklauso Lietuvos varguoliams, ir galų gale taip pralobusiams kunigams da vėl atskiriam mokėti už kiekvieną jų "dvasišką patarnavimą" — kad tokiu tvarkai pasipriešinama, tai arogantiškai sakoma, kad čia "Bažnyčios priespauda!" Kunigėlis nori iškraustyti varguolio kišenius ir paskui užsisėsti tam pačiam varguoliui ant sprando, ir kad kunigėliui nenori duoti tokios valios, tai klerikalai rėkia: Bažnyčios priespauda!

Ir vėl toliau: "...Jei jiems pasisektų, Lietuvoje prasidėtų nuožmiausi persekiojimai tikėjimo ir tikinčiųjų" — matote, koki pranašai: jie žino, kas ateityje bus; bet jie tik iš savęs sprendžia — ką jie darytų gavę pilną valią Lietuvoje, nes tie gaivalai, kuriuos gerb. Natkevičius ir Žygelis atstovauja, kaip tik priešingai stovi už pilną demokratiją, lygias teises visiems, kaip kas nebūtiktų.

Bet tame slapybių atsi-

šaukime pasakyta, matyt netyčiomis, dilelė teisybė: "...mes, katalikai, turime savo tarpe susižinoti, kad nepastatyti save ant juoko ir kad nenukalti sau priespaudos pančius..." Ištikrųjų, broliai katalikai, nepasistatykite ant juoko! Dvidešimtam amžyje niekas ilgesniam laikui neįves tryliktojo amžio tvarkos. Progreso niekas ilgam nesulaikys, kaip neužtvens Nemuno kuleliu. Klerikalai, katalikų vardu prisidengę, nori tikruosius katalikus prigauti ir palikti ant juoko, atiduodami dvarus ponams ir praščiams. O paskui, kad ir jūsų vaikai nepraregėtų, nori ir mokykloje užšlopinti grynąjį mokslą.

DELKO SVEČIAI ŠMEIŽIAMŲ?

Matot, kaip šmeižia gerb. svečius — Natkevičių ir Žygelių. Delko? Nes bijosi, kad tie žmonės, kurie darbavosi atgaivinime Lietuvos, gyvu žodžiu jums papasakos, kokias pinkles Lietuvai daro klerikalai.

Išitemykite vieną dalyką: šmeižia Natkevičių ir Žygelių, bet nė vieno dalykelio nenurodo, ką juodu butų "negerai pasakę." Juk juodu kalba jau nuo kovo 12 d., tad buvo gana progų parodyti, ką jie blogai nurodo. Jokių jų kalbos blogumų nenurodyta, o juodu šmeižiami. Ir, kas aršiausia, katalikams uždraudžia eiti jų prakalbu klausyti. Ar žinote, delko? Delto, kad ir toliau galėtų meluoti ir, jums patiems jų negirdėjus, vėl galėtų juodu šmeižti.

PATYS ISTIRKITE.

Kad tikrai pamatyti, kurioje pusėj teisybė, patys nueikite į jų prakalbas ir atydziai klausykite kiekvieną žodelį ir apsvarstykite savo galvoje, ką juodu pasako: jei teisybė sako, paklausykite jų patarimo, jei gi nesutinkate su jų kalba, tai ir nesutikite. Jei matysite, kad jų darbas vertas parėmimo, nesigailėkite aukos, jei jų kalba nepatiks, neduokite nieko. Gyvenkite savo protu. Ir, meldžiamieji, atskirkite kataliką nuo klerikalą, nes klerikalystė yra tikėjimas, o klerikalizmas — iš tikėjimo daroma politika.

Kibirakštys.

Ir eks-prezidentas Smetona "neliubija bedieviško" mokslo mokyklos. Jo gero, mokiniai gailėtų "prasimistytį," kai Smetoncs "razumas" apsemtas klerikaline masliovika.

Lietuvoje ir Amerikoje lietuvių degtinės vartymas liudija, kad lietuvių tauta "chemijoje" pakilus augščiau" kitų tautų.

Duokite "prof." Jurgučiu valią, tai jis jums, ant garbės ir šlovės, idės kožnon valstybėn po du ambasadorius: po vieną Bielskį ir po vieną su stula.

Kanibalizmą visi peikia, o Rusijoje tas parėjo į "madą": nes naujas "rojiškakas mokslas" reikalauja nepaprasto maisto.

Geriausias ir saugiausias "investmentas": apsiženkis su Amerikoje augusia mergina ir nuvedęs ją pas dentistą sudėk auksinius dantis: procentas grįžs bučiantis.

Daugkintis rašo, kad du redaktorai nemoka suglausti savo minčių ir per daug rašo editorialuose. "Šiur" negerai, kad daug rašo. Žinoma, negerai, kad ir daug kenčia. Geriau butų, kad moterys kentėtų (po palagų), o ne vyrai.

Lietuvos profesoriai turi mandagumą tikrai lietuviškai, todėl užimdami universitete ketedras, pirmą lekciją duoda, temoje: "tu nemoki lietuviškai."

Persiprašau: šita lekcija buvo duota ne studentams, bet profesorių - profesoriams.

Pašalinis.

LAIŠVĖS VARPO ISKILMĖS LIETUVJŲ

4-rių metų Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuves šiais metais itin pajvairino Laisvės Varpo įkėlimas į Karo Muzėjaus bokštą. Gražesnio sutaikymo ir buti negalėjo. Muzėjaus bokšte išaukšto kuoro, kaip kad Vaisgantas laimindamas yra pasakęs, gaus tas Varpas, kurį liedino "tautos laisvininkai."

Karo Muzėjus, rupestingai vedamas generolo Nagėvičiaus, talpina savyje daug įdomių dalykų. Čia pamatai visus Lietuvos laisvės etapus, kovotojų už laisvę atvaizdus žilų senovė ir dabar, Lietuvos atgimimo apaštalus su Basanavičiumi, Šliupu, Jankum, Kudirka pryšakyje. Pagalios istoriniai dokumentai, kaip kad įkurimas Seimo 1905 m. nutarimai, nepriklausomybės vas. 16, 1918 m. paskelbimas, Steigiamojo Seimo atidarymo ir proklamavimo Lietuvos Respublikos 1920 m. gegužės 15 d. Svarbesnieji dokumentai iš lietuvių gyvenimo Rusuos ištrėmimo laike (Petrogrado Lietuvių Seimo nutarimai) čion rado vietą Kiekvienas Lietuvos pulkas turi čia savo karžygių galeriją, išvardint pulko nuopelnus ir karžygių darbus. Rasite čia ir karu trofejas, įvairiausių šautuvų, kardu, ar motų, paimtų tai iš lenkų, tai iš bermontininkų - kolčakininkų, tai iš bolsėvikų. Ypač metas akysna armotos paimtos laike mušių su lenkais: kaip kad "Jadzia," "Wandasia" ir kitos. Yra čionai Bermonto ir Želigovskio paveikslai, peviakių bylos eiga, tie puodai ir uzbekonai, kuriucse buvo lenkams šnipavimo medžiaga sudėta ir žemėn užkasta.

Karo Muzėjaus darže yra del laisvės žuvusiems paminklas, o vidury paties Muzėjaus gražiausias dailininko Zikoro kurinys — Laisvės stovykla. Graži sparnuota mergina, grynos lietuvaities typos, pakėlus vieną koją lėkti, o ranka nutraukus retėžį, kuriuomi buvo privalkinta, sudaro tą stovyklą. Merginos tik viena koja pakilus lėkti į dausas, o retėžio galai yra likę rankoj, nes Lietuva dar ne visai laisva, dar jos krutinė it to priradinto prie uolos Prometėjus arai drasko, o viduj dar maža tikrosios laisvės išpažintoju.

Sio Muzėjaus bokšte ir gaus Laisvės Varpas, budamas amžiams "budėjimo ženklų."

Krikšto tėvais Laisvės Varpo buvo P. Vileišis, Matulionis ir amerikietis pil. Kaupas, kurie pirmieji pa-

skambino į Varpą. Tai ceremonijai atlikti buvo kviečiamas Dr. Jonas Šliupas, tačiau jis iš Biržų atvykti negalėjo. Patį gi palaiminimą atliko kunigas Tumas (Vaisgantas). Nežinodamas amerikiečių santykių nustebau, kada užpakalyj stovintis amerikietis prasitarė — sužinos amerikiečiai, kad p. Kaupas skambino, prašys atskambinti. Tačiau nemau, kad tas amerikiečių raikymasis del p. Kaupo skambinimo butų pakenkęs tai gausingai iškilmei.

Daugiau yra reikšmingas klerikalų supasavimas, kadangi iš pradžių buvo manyta, kad jie priešinsis ir Varpo palaiminimui ir jojo kėlimui į bokštą, nes ji kunigai, ypač kun. Bučys ir spaudoj ir visur kitur vadino laisvamanių varpu ir jo įkėlimui į bokštą ir pavadinimui Laisvės Varpu, išskyrus gal vieną kunigą Tumą, neprijautė jam. Daugelis klerikalų taip ir tyčiojosi, kad tokis Varpas, girdi, tinkas tik į mažutes parapijos varpnyčią.

Tečiau su širdgėla žiurėję į taip dideles iškilmes ir tokį reikšmingą žygį Amerikos laisvamanių atvirai pasi priešint Laisvės Varpui neįsėdėjo, o Laisvės Varpas gaus visiems Lietuvos laisvės mėgėjams. Ir ne jojo didume yra dalykas, bet tame pasiryžime ir toj idėjoj, kurios vedami vieni ji "liejo," kiti šventino, laimino, skambino...

Man yra gerai žinoma, kad Karo Muzėjus neturi lėšų tam tikroms "atminimo tobyltėlėms" (mem. tablet) žuvusiems už laisvę minėti, kurių turėtų kiekvienas nas karžygis ir jos butų Muzėjuje iškabinata. Ar nesuipras ta Amerikos visuomenės dalis, kuri nedėjo Laisvės Varpui aukų padėti Karo Muzėjui tokias akms tobyltėles įrengti? Lietuvos visuomenė, o ypač kariai tinkamai įvertintų tokį žygį.

Ladas Natkevičius, kap. Steig. Seimo Narys.

A. A. Karolis Vaišnora

Kovo 23 d., 1922, mieste Bloomfield, N. J. (23 Morse St.) pasimirė jaunas lietuvis, Amerikos Laivyno leitenantas, Karolis Vaišnora (Charles B. Woysnar). Mirtis ištiko ji netikėtai. Vienas budamas namie maudynėje taisė gazo paipą palubyje. Kopečios, mato mai, lužo, ir Vaišnora puldamas žemyn, tiek prisitrenkė, kad nebegalėjo pasikelti; tuo tarpu, jam puolant, nutruko gazo paipa, ir gaza ėmė veržtis laukan. Gydytojų spėjama velionių užtroškus nuo gazo.

Velionis buvo jaunas, pilnas gyvybės ir energijos vyras, vos 34 metų amžiaus. Gimęs Amerikoje, gimnaziją (High School) lankė Scranton'e, Pa. Dr. Šliupo patarimu, pirm 15-kos metų įstojo į Amerikos laivyną, ir ant laivo mokyklos pabaigę jurininkystės mokslą su leitenanto - komendanto laipsniu. Laikė karu buvo kapitono didelio 22,000 tonų karinio laivo — ligoninės Solace. Be to, Amerikos kareiviams kelianties Europon į karu laukus, velioniui Vaišnora budavo pavedama lydėti transportus. Daug pavojų jis matė tose kelionėse. Ju, i ninkystės praktikoje anlan kė visas pasaulio juras ir be nelaimių, — tečiau likimo buvo lemta netikti gyvas-

ties savuose namuose, be jokios priežasties.

Velionis Karolis Vaišnora buvo vedęs žinomo lietuviu veikėjo Juozo Ambrozevičiaus (178 Ferry St., Newark, N. J.) vientartę dukterę p. Stella ir gyveno su ja gražiausioje meilėje. Poni Vaišnorienė mokytojavo Newarke, gimnazijoje (Waverly Avenue School). Tą vakarą, kada nelaimė ištiko jos vyrą, poni Vaišnorienė buvo išėjusi į paskaitą, į South Side High School. Grįžusi namo apie 11 v. vakarė, ji rade vyrą nebegyva, — mirtis jį pagriebė, mato ma, dar dienos laiku, nes, jei grįžus namo, žiburio namie nebūvo.

Velionis turėjo daug draugų ir visų, su kuo tik susilavo, buvo mylimas ir augštai gerbiamas, del savo meilus budo, a. gštos inteligencijos ir teisingumo. Jam mirus, daugybė jo draugų tikra nuliudimu lankė jo namus, reikšdami jam paskutinės pagarbos jo nuliudusiai moterei ir jos tėvams širdingos užuojautos didelėję jų nelaimėje. Kovo 26 d., 4 val. po pietų, prie velionio karsto namuose, buvo atliktos Masonų apeigos, — velionis priklausė Masonams ir buvo jau pasiekęs 32-ji laipsnį jų organizacijoje. Prie tų apeigų buvo daug žmonių. Iš lietuvių atvyko atiduoti paskutinę pagarbą, tarp kitų, šie: p-lė P. Jurgeliutė, M. W. Bush su žmona, Dr. J. Message su žmona Dr. J. Valukas su žmona, Dr. Bacevičius, V. K. Račkauskas, adv. J. Matulevičius, Ščegauskas, Vaitulionis, Kralikauskas, adv. Supinskas su žmona, velionio sesuo Stella Pratt iš Massachusetts, dėdė ir pusbroliai iš Pittsfield (vienas jų yra Amerikos Laivyno leitenantu) ir daug kitų.

Lai buna lengva jam šios šalies žemė!

V. K. R.

REMKIME VIENMINČIUS LIETUVOJE.

Kada lankėsi Amerikoje Dr. D. Aleška pardavinėdamas "Varpo" B-vės šėrus, tai amerikiečiams buvo proga susipažinti su "Varpo" B-ve, ir kokia nauda yra prae jos priklausyti. Jis išvažiudamas Lietuvon paliko man apie 20 certifikatų "Varpo" B-vės šėrų. Tad šiuomi kviečiu Sandariečius sulyg išgalės paimti bent po vieną šėrą, jei kuris išgali, tai ir po kelis. Šėras parsiduoda po \$12.00 vienas. Tuomi paremsim savo vienminčius išleidimui "Lietuvos Ukininko", "Varpo," na ir tuomi turėsite sau pilną įvesdinę pinigų ir tokią pelningą įstaigą. Pinigus siųskite mano vardu, o šėrus tuoj gausite.

K. J. PAULAUSKAS,
327 E St., So. Boston, Mass.

KULTURINĖ DOVANA.

Ne vien dolerių trokšta Lietuva iš savo Amerikos brolių. Daug didesnio džiaugsmo, ilgesnės atminties ir tikresnės naudos sutektų saviškiams kultūrinė dovana gražaus knygynėlio pavidale, kurį gali parupinti Kultūros B-vė, pasiųsdama nurodytu adresu ir aukotojus pažymėjimu.

I. Knygynas tik sugusiems.
1. Kaip susikurė Jungt. Amerikos Valstybės.
2. Tarp pietų Amerikos gyvulių (Č. Darvino).
3. Kaip gyvena norvegai.
4. Tolstojaus pasaka apie tris brolius.

5. Rubakino N. Iš tamsios praeities į šviesią ateitį. (Kultūros brožuai).

6. Laiškai vartotojams kooperacijos.

7. Kaip susirinkimai kviesti, vesti ir juose dalyvauti.

8. Ukio parodos.

9. Kaimo statybos vadovėlis (su triobėsių planais).

10. Rafaelio arba Feuerbacho paveikslų albumas.

II. Knygynėlis vaikams.

6 knygos (3 spalvotais paveikslais, 3 nespalvotais).

III. Knygynėlis vaikams.

12 knygų (4 spalvotais paveikslais ir 8 nespalvotais).

Su persiuntimo išlaidomis knygynečiai kainuoja: I. knygynečiai — 1 dol., II. knygynečiai — 1/2 dol. ir III. — 1 dol. Žymiai kursui pakitęsi atitinkamai keistūsi knygynečių kainai t. y. brangyn ar pigyn, nes "Kulturai" svarbu ne iš kurso pelytis, bet daugiau knygų į žmones paleisti. Knygynečiai siunčiami į Ameriką kaimuotų dvigubai.

"KULTUROS" B-vė, Šiauliai, Dvaro gatvė, Nr. 24.

Keliavimas Lietuvon Vėl Prasidejo

Pavasariui artinantis, pradėjo žmonės vėl burias važiuoti Lietuvon. Ypač daug keleivių važiuoja Lietuvon per BALTIC STATES BANKĄ. — tasai Bankas geriausia patarnauja lietuviams. Kaip Valstijinė įstaiga, Bankas turi artimų ryšių su geriausiomis laivų kompanijomis, ir todėl savo keleiviams gauna geriausias vietas greičiausiose ir geriausiai įrengtuose laivuose. Kam nėra žinomi laivai ROTTERDAM, NEW ANSMTERDAM ir kiti Olandijos laivai, kuriais taip paranku lietuviams keliauti, nes iš Rotterdamo, be jokio laukimo, nuveža stacijas į Lietuvos portą KLAIPĖDĄ. O ką jau kalbėti apie kilmis milžinai-lauvus, kaip OLYMPIC, HOMERIC, LAPLAND, RESOLUTE, RELIANCE, MAJESTIC ir daugybė kitų, kurių surašymui ir vietos čia nėra! Visais tais plaukiančiais palociais galima keliauti į KLAIPĖDĄ, užpirkus laivakortes BALTIC STATES BANK, 294 Eighth Ave., New York. Jokių pasporto vizų, jokių "lenku karidorių" jokių parėjimų rubežiu keleiviams nemato: KLAIPĖDA yra Lietuvos portas, tai lietuviai ten nuvažiuavę jaučiasi jau namieje, o ne svetimoje šalyje.

Čia paminėsimė paskiausiai išvažiuavusius per BALTIC STATES BANKĄ keleivius, kurie nuosirdžiai padėkavo Bankui už gerą patarnavimą: Antanas Bucys, Adomas Jurgilas, Povilas Valaitis, Jonas Skarbolius, Juozas Seniuta, Vincas Tureikis, Aleksantras Tumasonis, Juozas Černis, Jonas Buzinskas, Jurgis Balsiukevičius, Juozas Samas su motere ir 2 vaikus, Jokubas Smolenskas, Kazys Krajevskis, Andrius Ramanauskas su žmona ir dvejetą vaikučių, Rokas Ramanauskas su žmona, Antanas Lemežis su šeima, Kazimieras Cyvas, Jon. Strazdas, Jonas Tunikaitis, Doktoras Bladas Venčius (antroje klasėje), Magdale-na Lacviliutė, Marijona žukaus-

kiutė, Anastazija Kraučiuinė su dviem vaikais, Vincentas Rokus su žmona ir trimis vaikais, Jurgis Maziliauskas, Jurgis Alanskas su žmona ir dviem vaikais ir tt. ir tt.

AR GALIMA GRĮŽTI IŠ LIETUVOS?

Pirmiaus daugelis prisibijojo važiuoti Lietuvon, nes manė, kad nebus galima sugrįžti atgal, jei Lietuvoje nepatiktų gyventi. Važiuojantys per BALTIC STATES BANK, neprivalo bauginėti, nes ketinantiems grįžti atgal į Ameriką tasai Bankas surašo tam tikrus popierius su keleivio paviksais (reikia dviejų pavikslių), jo priesaika ir notaro užliudymu. Tokie popieriai priglębsti keleiviams pargrįžti Amerikon šešių mėnesių bėgyje be jokių kliučių.

Iš to, kas čia parašyta, aišku, kad keliavimas Lietuvon ir iš Lietuvos dabar nei kiek nepaiesnis, kaip kad kitados buvo, reikia tik kreiptis į atitinkamą įstaigą, kuri išgalį ir žino, kaip kelią apsupinti. O tokia įstaiga ir yra Rytinėse Valstijose grynai lietuviškas Valstijinis Bankas BALTIC STATES BANK, 294 — 8th Ave., New York. Jeigu kas skunčias, kad turėjo negerą kelią, ar kad negali pargrįžti savo giminių į Lietuvos ar pats negali pargrįžti Amerikon, tai žinokite, kad jis nebuvo kreipęsis į BALTIC STATES BANKĄ! Kas pirkto laivakortę tame Banke, tas neturės priežasties skųsties.

Kelionės, ar giminių pargrįžimo reikalais reikia rašyti visuomet tik šiuo adresu BALTIC STATES BANK, 294 Eighth Ave., New York, N. Y. Tasai Bankas yra tiktai vienas ir tik po šiuo adresu, ir su kitom įstaigom, nors ir su panašiais pavadinimais, njeko bendra neturi.

LIETUVIŲ POLITINIS IZDAS

L. P. Izdo Komitetas maloniai prašo Sandarbininkų siunčiant aukas ir metines duokles čekiais, pašto ar Expresso Co. money orderiais visuomet užrašyti Lietuvos Politinis Izdas arba sutrumpintai L. P. Izdas.

Siunčiant pinigų, taipgi patarimais, paklausimais ar kitokiais L. P. Izdo reikalais prašome kreiptis sekančiu adresu:

Lietuvių Politinis Izdas 3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

PARSIDUODA FARMA.

108 akėriai žemės, 16 akėrių gero miško, 6 ruimū stuba su visais rakandais, barnė, 2 vėstininkai su 50 vištu, 1 arklys, 3 karvės, sodnas, upė teka per farmą, tik 6 mylios nuo miestuko, 100 mylių nuo Bostono. Kaina tik \$1,600. Platesnių žinių kreipkitės pas

K. SHLAITAS, R. F. D. 1, Gilmanton, I. W. N. H.

AR UZRASEI "SANDARĄ" SAVO GIMINEI Į LIETUVĄ, JEI NE, TAI KODEL NE?

Ar Jus Kankuna Pleiskanos? NAUDOKITE Ruffles Ar Jums Galvos Oda Niošti? NAUDOKITE Ruffles Ar Jus Plauka Slankas? NAUDOKITE Ruffles Ar Jus Norite Apsaugoti Juos? NAUDOKITE Ruffles Užlaikymui savo plaukų gražius ir tankius NAUDOKITE Ruffles Užlaikymui galvos odos sveikatai ir švari NAUDOKITE Ruffles

Ruffles galima gauti visose aptiekose po 65c. bonką, arba tiesiog iš išsiurbėju per paštu už 75c. bonką.

F. AD. RICHTER & CO. Brooklyn, N. Y.

Ar Jus Kankuna Pleiskanos? NAUDOKITE Ruffles Ar Jums Galvos Oda Niošti? NAUDOKITE Ruffles Ar Jus Plauka Slankas? NAUDOKITE Ruffles Ar Jus Norite Apsaugoti Juos? NAUDOKITE Ruffles Užlaikymui savo plaukų gražius ir tankius NAUDOKITE Ruffles Užlaikymui galvos odos sveikatai ir švari NAUDOKITE Ruffles

A.L.T.S. Kuopų Viršinių ADRESAI.

- 1 Brooklyn, N. Y.
- A. Mikalauskas, 123-125 Grand St.
- 2 Shenandoah, Pa. Miss.M.Kudinutė, 214 E. Lloyd St.
- 3 Mahanoy City, Pa. St. Gegužis, 38 E. Main St.
- 4 Girardville, Pa. Jurgis Zelvis, 201 E. Ogden St.
- 5 kp., Baltimore Md. K. Keidošius, 613 Redwood St.
- 6 Silver Creek, Pa. P. Raudonaitis P. O. Bx 151
- 7 So. Boston, Mass. S. Moeckus, 266 Bolton St.
- 8 Kulpmont, Pa. V. Dzemiadzičius, 50 N. 10th St.
- 9 kp., Cambridge, Mass. V.A. Visminas, 877 Cambridge St.
- 10 New Haven, Conn. V. Alksninis, 196 View St.
- 12 Lawrence, Mass. J. D. Sekys, 101 Oak St.
- 13 kp., Westfield, Mass. M. Zvalionis, 8 White St.
- 14 kp., Frackville, Pa. K. Makauskas, 132 N. Balliet St.
- 15 Bridgeport, Conn. E. Bukšitė, R. D. 4, BOX 69 Wickland.
- 16 kp., Worcester, Mass. V. M. Čekanauskas, Venon Hotel
- 17 Grand Rapids, Mich. Greičaitis D., 1425 Hamilton Ave.
- 18 Cleveland, Ohio. J. P. Garnus, 1329 St. Clair Ave.
- 19 Newark, N. J. M. Dvareckas, 71 Warwick St.
- 20 kp., Haverhill, Mass. J. Zavadskas, 62 Margin St.
- 21 Rochester, N. Y. S. Klimaitis, 71 Haff St.
- 22 Newton Upper Falls, Mass. S. Pačkauskas, 45 Mechanic St.
- 24 kp., Montello, Mass. A. Vaitkus, 146 Sawtelle St.
- 25 Chicago, Ill. K. Vilkevičius, 656 W. 47th St.
- 26 Portsmouth, N. H. Jonas Peckus, 129 Bartlett St.
- 27 Pittston, Pa. A. Galinskas, 123 N. Mains St.
- 28 kp. McAAdoo, Pa. J. Matonis, Box 521
- 29 Detroit, Mich. P. Račkauskas, 412 Eason Ave.
- 30 Brooklyn, N. Y. Ed. Zukauskas, 724 Ocean Parway
- 31 Rockford, Ill. V. Grajauskas, 613 Lincoln Ave.
- 32 kp., New Britain, Conn. J. J. Kadžiauskas, 26 Dewey St.
- 33 kp., Norwood, Mass. J. M. Pečiulis, 1214 Washington St.
- 34 Dayton, Ohio. Tamas Sakaitis, 251 Alton Ave.
- 35 Racine, Wis. M. Kasparaitis, 1204 Bluff Ave.
- 36 Pittsburgh, Pa. J. Virbickas, 149 Moultrie St.
- 37 Long Island City, N. Y. A. Repečka, 283 Jackson Ave.
- 38 Paterson, N. J. Keršulis Juozas, 52 Straight St.
- 39 Elizabeth, N. J. B. Kopustaitis, 231 Pine St.
- 40 West Lynn, Mass. Petras Bolys, 26 Carnes St.
- 42 kp., Philadelphia, Pa. S. Civilis, 2634 E. Ontario St.
- 43 kp., Pittsburgh, Pa. V. J. Kunča, 1511 Manhattan St.
- 45 kp., Cliffsid, N. J. J. A. Karsokas, P. O. BOX 236.
- 47 Tamaqua, Pa. Apanavičius A. 500 E. Union St.
- 48 Kenosha, Wis. Pr. Zakarevičius, 39 N. Edward St.
- 49 Lowell, Mass. S. J. Saulėnas, 214 Charles St.
- 50 Canton, Mass. J. Simauskas, 236 Mechanic St.
- 51 Nashua, N. H. A. Trainavičius, 32 High St.
- 52 Gardner, Mass. M. Stakėnas, 219 Pine St.
- 53 Westville, Ill. V. Mazrimas, 137 Jefferson St.
- 54 Lewiston, Me. J. N. Čereškevičia, P. O. Box 197.
- 55 Wilkes Barre, Pa. J. Mickevičius, 59 Harkins Lane.
- 56 kp., Wanamie, Pa. Alena Frankiūtė, P. O. Box 27
- 57 Naugatuck, Conn. Fel. Vilkas, 548 High St.
- 58 kp., Homestead, Pa.: Bol. Mikėlionis, 334 Second St.
- 59 Thompsonville, Conn. J. F. Makoveckas, 51 Pleasant St.
- 60 Ansonia, Conn. A. F. Gudžiunas, 95 Liberty St.
- 61 McKees Rock, Pa. P. Dragunas, 114 W. Carson St.
- Pittsburgh, Pa. Braddock, Pa. J. L. Senulis, 910 Braddock Ave.
- 63 Perth Amboy, N. J. J. Zaveckas, 719 Carson Ave.
- 64 Binghamton, N. Y. J. Vaitiekunas, 3 1/2 Tracey St.
- 65 Seranton, Pa. Mrs. K.A. Garmus, 1102 Pierce St.
- 66 kp., Rumford, Me. S. Pauliukas, BOX 522.
- 67 Amsterdam, N. Y. Ad. Petryla, 18 Swan St.
- 68 Providence, R. I. P. Sinkevičius, 50 Wayne St.

69 Kingston, Pa. S. Tamulevičius, 11 W. Grove. St.

70 New York, N. Y. J. Strimaitis, 294 Eight Ave

71 kp., Torrington, Conn. A. Beliauskas, 55 Apple St.

72 kp., Los Angeles, Cal. J. Juozapavičius, 2016 Allesandro St.

73. Greenfield, Mass. S. J. Kazlauskas, 5 Laurel St.

74 kp. Bristol, Conn. B. Velicka, 53 Foley St.

75 kp., Chicago, Ill. S. Grišius, 1822 So. Halsted St.

P. S. — Jeigu kurių antrašai būtų negerai paduoti, malonėkite pranešti tai pataisysime.

PR. ŽIVATAS.

Parduodu laivakortes, geiavusių laivų kompanijų. Perku ir parduodu namus ir farmas (Real Estate). Apraudžiu nuo ugnies namus, automobilius ir tt.

OFISO ADRESAS: 1836 N. Main St., Scranton, Pa.

Nuga-Tone

PADARA TIRŠTĄ, RAUDONĄ KRAUJĄ, STIPRUS, NUOLATINIUS NERVUS, TVIRTUS VYRUS IR MOTERES.

Turedamas sunaikinta Sveikata ir Spėkas; turedamas neaiška mintė ir nusilpnėta kūn; pasibodis imant vaistus dėl padidina veikimo ir vaistus svaiginančius, bandyk Nuga-Tone ir peritiktai kaip greitai laiku jausi visai naują žmogų! Devynis iš dešimties visų žmogaus ligų, tokių kaip blogas apėttas, negromuolavimas viduriu, gazi ir išputimai, užkėttėjimas skilves, tulžinis, anemija, kankinimai reumatizmo, skausmai galvos, neuralgija, stokas energijos, nusilpnėjimas nervu ir netolijimas mieguoti, poėna nuo stoka nervu pajėgos, skisto vandenioto kraujo ir neuztektinios cirkulacijos kraujo.

Koėna dailis kūno ir koėna jo veikime remiasi ant nervu pajėgos, kurios didžiausiai užlaika geram stovijue pilvą, jėknas, inkėstus ir grobus, širdes plakimo, kraujo cirkulavimo. Nuga-Tone yra labai protinagas gydymas nuo nusilpneta nervu ir abelo sunaikinimo kūno. Kodėl? Todėl kad jie yra sutaisyti iš aėtoniu branciu, sveikata duadančiu sudėtinu vaistu, rekomenduoti ir nurodytu per garsingus Gydytojus. Yra jie ypatingai maistingi ir Gelele ir Fosfora-maistas dėl Kraujo ir Nervu.

Nuga-Tone pridodu gyvybę jėknoms, pastiprin grobus teip, jog je tuėtinase regulariškai. Atėavin inkėstus, išvara laukni nuodines atėnas. Nėra daugias gazi ir apėttimu, nėra smirdandio kvapo ar apėttos lieėvėvi! Nuga-Tone duos jums atėbukinaga apėttai, giara gruomulavima, tvirtus nervus ir kieta pastiprinta miega. Nuga-Tone sustipris kraujo ir pagerins cirkulavima jo, priduos raudonumo veidai ir žibama akiems! Nuga-Tone padara tvirtus, rustus vyrus ir sveikėnes ir puikėnes moteres. Nuga-Tone netalpin savji joki mirdamu ar daromu paprotė vaistu. Sudėti jie yra parankiam pundelel. Yra apėttki cukrum, pirmio skoni ir vartuoti galima be jokio neparanukomo. Bandyk juos. Rekomenduosi visiems savo preteims.

MUSU ABSOLIUTISKA CVRANCINJA: Prekė Nuga-Tone yra vienas (\$1.00) doleris už bonkute. Koėna bonkute talpina devynis deėimtis (90) piliulu, arba vieno mėnesi gydymu. Galima pirkti šes bonkutes, arba šesius mėnesiu gydymu už penkis (\$5.00) dolerius. Imk Nuga-Tone per dvideėmti (20) dienu ir jeigu ne busi užgėmedinas pasėkumi, sugrąžink bonkute ir pilius, o mes amai sugrąžinsime juos pinigus. Negalite prapildyti vienu centu. Mes imame rizika, Nuga-Tone yra pardavinėjamas visose aptiekose toms paėoms šalyje ir ta paėia garantija.

PRISIUK SAVĄ PASTELIAVIMĄ ANT TUO KUPONA.

National Laboratory, L. 27 - 1018 So. Wabash Ave., Chicago, Ill.

Gerbiamieji: Ideuė čionais ir meldžiu prisiusiti man bonkut Nuga-Tone.

Vardas ir pavardė

Gatvė ir numeris Valstija

Miestas

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDZIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PASALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI \$400,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta \$247,687.15.

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvyne" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtiniai skyriai — \$150, 300, 600 ir 1000.

Pašalpos Skyriai — \$6.00, 9.00 ir 12.00 į savaitę.

Del pletesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu: LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA 307 W. 50-th Street, New York, N. Y.

"Vaikai nustokite bereikalingai pėstis — yra užtektinai BAMBINO jums abiem!"

Kudikiai megsta jį!
Jie prašo daugiau!

Net ir mažyčiai žino, kad

BAMBINO

Vaisėbaėnkis užrėg. S. V. Pat. Oñso

Yra geriausia gyduolė visame pasaulyje, kuri duoda galimybės buti liuosu nuo vidurių užkietėjimo. Ji pavieikia per vieną naktį; lengvai, tačiau tikrai! Aptiekose parsiduoda po 35c. arba už 40c. apmokėtu paštu siuntiniu prisiuėčiame tiesiog iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO. BOROUGH OF BROOKLYN NEW YORK

NAUJOS KNYGOS!

Sulaukus žimos vakarus, jos praleidžiamė kiekvienas savo namuose, o kad brangų laiką neleisti uždyka, ir kad jį sunaudoti geriems tikslams, tai patariame sandariečiams ir skaitytojams įsigyti šias naujas knygas:

LYTIES MOKSLAS

Milžiniška knyga, 400 puslapių su daugybe paveikslų, kuri yra brangių turtu kiekvienai šeimynai, tvirtuose skuros apdaruose \$7.00.

KITAS KARAS

Ką-tik iš spaudos, T. M. D. leidėnis, labai naudinga visiems perskaityti 142 puslapių. Kaina 75c.

Tad pasiskubinkite jas įsigyti, nes greitai jų gali pri-trukti. Su užsakymais siųskite ir pinigus:

"SANDARA," 327 E Street, So. Boston, Mass.

LAIVAKORTES VĖL ATPIGO

Į Klaipėdą . . . \$107.00

Į Hamburgą ir Bremeną . . . \$103.50

Į Liepoją \$107.00

Į Piliavą - Karaliaučių \$106.50

War Tax \$5.00

Pinigų Siuntimas žemiausiu dienos kursu.

Pinigus Lietuvoje gauna laike 25—30 dienų.

P. MIKOLAINIS, 53 Hudson Ave., Brooklyn, New York.

Kur Gauti "Sandara."

Pavienius num. galima gauti koėna savaitė už 5 centus, sekančiose BRIDGEPORT, CONN.

H. Slavin, 24 Railroad Ave. CLEVELAND, OHIO.

"Dirva", 7907 Superior Ave. P. A. Szukys, 2345 St. Clair Ave. HAVERRHILL, MASS.

S. Zavadskas, 108 River St. CHICAGO, ILL.

J. B. Aglinskas, 3238 S. Halsted St. Dr. K. Drangelis % Venta Drug Store 4101 S. Francisco Ave., A. A. Lukas, 3315 So. Halsted St. V. J. Andriulis, 2041 S. Ruble St. F. A. Juozapaitis, 4559 S. Hermitage Ave. MONTELELO, MASS.

D. Kella, 9 Arthur St. A. M. Lanška, 672 N. Main St. P. Batkevičia, 678 Main St. NEW HAVEN, CONN.

K. Makarevičius, 255 Wallace St. LAWRENCE, MASS.

J. J. Urbso & Co. 101 Oak St. Lithuanian Sales Corp., 70 Lawrence St. NEWARK, N. J.

P. A. Lukšis, 190 Van Buren St. BROOKLYN, N. Y.

J. Pasniewsky, 87 Grand St. "Vienybė" P. Co., 193 Grand St. WILKES BARRE, PA.

J. Mickevičius, 59 Harkins Lane NASHUA, N. H.

A. Trainavičius, 33 High St. BOSTON 16, MASS.

J. B. Reinetz, 84 Salem St. NORWOOD, MASS.

J. Pašakarnis, 1100 Wash. St. WORCESTER, MASS.

M. Pałtanavičia, 15 Millbury St. P. A. Dėdynas, 85 Millbury St.

Dailės Myletojams!

Senai laukiamos komp. M. Petrausko 5-kių metų "Kanklės" jau atspausdintos, kurios galima gauti "Sandaros" Adm. "KANKLIŲ" KAINA: Puikiai audeklo aparais \$5.00 Tvirtais popiero aparais \$4.00. "KANKLIŲ" ITALPA TURINYS:

1) Aras; 2) Valia, Valužė; 3) Naujoji Gadyne; 4) Kripūtis-Sokis; 5) Dainius; 6) Rudens Lapai; 7) Daina be žodžių; 8) Jausk ir Mylėk; 9) Klupakojis; 10) Suktinis-Sokis; 11) Nevertikit pas kapą; 12) Vai Nerčia Lauž; 13) Vai ruta rutelė; 14) Kur tas šaltinėlis; 15) Priedino seni žmonės; 16) Mielaširdystė - Duetas; 17) Spraglių Dainelė - Duetas; 18) Pasaka; 19) Noriktumas; 20) Metai po Mentų; 21) Eglė, žalčių Karalienė; 22) Leidžias Saulelė; 23) Strazdelis; 24) Eišiu Mamei pasakysiu; 25) Valio Dalgelė; 26) Atneša Diedas Kukulių Viedra; 27) Kur Josi; 28) Sokis - Žaislas — Noriu Miego; 29) Seno Didedelio; 30) Be Lai-mužės; 31) Geismai ir Svaionės; 32) Jurių Bangos; 33) Jaunoji Lietuva; 34) Pasakyk Lietuvai, Mylimoji; 35) Dainuosiu, kad mirė Sukulti; 36) Kalvis; 37) Kaitink šviesi Saulute; 38) Adomo Vargai; 39) Nakties Rasa; 40) Girių Paukšteliai; 41) Skamba Kankliai ir Trimitai; 42) Šią Naktelę; 43) Bernužėlį Nesvalkiok; 44) Suktinis - Sokis; 45) Rudens Meliodija; 46) Vakarais; 47) Atejo Žiemelė; 48) Dainiaus Testamentas; 49) Ilgu, Ilgu; 50) Man Skaudėjo Širdis; 51) Ant Kalno Karklai Siubavo; 52) Žalioj Lankoj; 53) Kikrylis; 54) Laimingas, Didis; 55) Oi, Motute, Mai; 56) Kaip Skiedra ir Pluta Nemunu Plaukė; 57) Gersim, Broliai, Ulevosim; 58) Manequin'ų Sokis.

Tai yra vienas milžiniškas dailės leidėnis, kokio iki šiol lietuviai dar nėra turėję. Kadangi tokio didelio leidinio išleidimas daug lėšavo, tokiu budu sulgyginus su jo verte, visai mažas skaitlius likos atspausdinta, o parsiduoda labai sparčiai ir tikimės, kad greitai laiku gali pri-trukti.

Norinti įsigyti, pasiskubinkite, kol dar nevēlu.

Sykiu su užsakymu pinigų siųskite sekančiu adresu: "SANDARA," 327 E St., So. Boston, Mass.

Ar Jus Kankuna Pleiskanos? NAUDOKITE Ruffles Ar Jums Galvos Oda Niošti? NAUDOKITE Ruffles Ar Jus Plauka Slankas? NAUDOKITE Ruffles Ar Jus Norite Apsaugoti Juos? NAUDOKITE Ruffles Užlaikymui savo plaukų gražius ir tankius NAUDOKITE Ruffles Užlaikymui galvos odos sveikatai ir švari NAUDOKITE Ruffles

Ruffles galima gauti visose aptiekose po 65c. bonką, arba tiesiog iš išsiurbėju per paštu už 75c. bonką.

F. AD. RICHTER & CO. Brooklyn, N. Y.

Lietuviai Amerikoje

PHILADELPHIA, PA. Svečiams sekasi. Surinkta \$341.77.

Senai philadelphiečiai laukė svečių iš Lietuvos, kad nors kartą būtų galima išgirsti tikrą tiesą apie Lietuvos padėtį. Štai kovo 26 d. turėjome progą girdėt kalbas Steigiamojo Seimo narių gerb. Natkevičiaus ir gerb. Zygelio. Kaip tik gauta žinia, kad mūsų koloniją aplankys kovo 26 d., Lietuvių Muzikališkos Salės B-vė pirmutinė atjautė reikalą ir nutarė rengti svečiams prakalbas. Tad jai priguli garbė ir didelė padėka.

Atėjus minėtai dienai Lietuvių Muzikališkojo Salės, Allegheny ir Tilton Str., 4-tą val. po pietų prasidėjo prakalbos. Dr. I. Stankus atidarė susirinkimą. Pirmutinis kalbėjo gerb. kap. Natkevičius. Jo iškalbumas ir visa kalba taip imponavo klausytojams, kad visi su žingeidumu klausėsi. Kalbėjo daugiausiai apie dabartinę Lietuvos laisvę, kokia jinais ištikrųjų turėtų būti, kad kiekvienas jos pilietis galėtų džiaugtis ir tt... Paskui kalbėjo gerb. Zygelis. Jo kalba taipgi imponuojanti. Kalbėjo daugiausiai apie Lietuvos mokyklas, kokios jos turėtų būti, kad suteikt Lietuvos jaunuoliams tikrą apšvietą, o ne tik visą laiką fantazijomis maitinti. Paprastai pas mus taip vadinami "laisviečiai" mėgdavo triukšmą kelti, bet šį kartą koramiaušiai visi klausėsi. Publikos buvo į 700, bet kadangi prakalbos buvo garsinta nuo dviejų, o prasidėjo ketvirtą val., tai kokia pora šimtų išsiskirstė, manydami, kad jau svečiai neatvyks. Bet ir taip pasekmės buvo geros, nes mūsų apylinkėj tiek publikos ir aukų surinkta tai naujiena. Apart to vietos kun. net dvejas atvejais išsakyklos labai apjuodino gerb. svečius ir uždraudė savo parapijonams eit į prakalbas, o jeigu kas ir eis, tai aukų neduot: esą, pražūtis Lietuvai ir visiems, kurie duos. Baigiantis prakalboms pirmininkas pareiškė, kad kas nori su svečiais pasikalbėti ar kokį klausimą duoti susirenka 8-tą val. vakare toj pačioj svetainėj. Susirinko suviršum šimtas ypatų. Kas norėjo, klausimą davė, kas norėjo taip pasikalbėti. Surinkta aukų ir daug užsiprenumeravo "Lietuvos Ukinišką" ir "Lietuvos Žinias." S. Kišonas \$5: prenumerata "Lietuvos Ukinišką".

Visiems aukotojams tariu širdigą aciu!

St. Grinienė.

CAMBRIDGE, MASS.
Sis tas iš lietuvių veikimo. Kadangi jau apie virš metai laiko kaip buvo kas nors rašyta "Sandaroj" apie mūsų koloniją, tai čia nors svarbesnius kelis dalykėlius paminėsiu. Kovo 26 d. šv. Juozapo draugija turėjo prakalbas. Zmonių buvo apie pusė šimto, moterų 7. Pirmam kalbėtoju pradėjus "spycių" sakyti darė toki įspūdį, lyg vaidintų kokį tragelišką veikalą: rėkė balsiai ir vėl tyliai, maišydamas dalykus, neprisilaikydamas jokio takto, prikišdamas partijas, tai valstybę, darbininkus, draugiją ir vis tempė ant klerikalisko kurlpalio. Antras kalbėtojas tai visiems gerai žinomas J. Adomavičia. Nors trumpai kalbėjo, bet pusėtinaį gerai, ir daug teisybės pasakė. Tarp kitko prisiminė, kad mes, katalikai, turime padėkavoti Jagėlai ir Jadvigai, ką jie mus padarė katalikais. Kaip tik spėjo ištarti, tai ir pradėjo generolai maršuoti po salę, ir špitolinkai, vyčiai, ir visas šitų fanatikų abazas. Mat jie nemylti teisybės; po to tuojaus ir pabaigė P. Adomavičia savo kalbą.

Taipgi kitos prakalbos buvo kovo 19 d. Šaulių organizatoriui Žmuidzinavičiui. Kadangi klerikalai visai šmeižė Šaulius nuo pat pradžių ir kitas organizacijas jiems nepatinkamas, tai kaip tik spėjo pripažinti Lietuvos Steigiamasis Seimas Šaulius, taip klerikalai pasidarė toki geri, kaip traša dirvai. P. Žmuidzinavičia kalbėjo daugiausia apie Šaulių narsumą, bešališkai sakydamas, kad jam nerupi jokia partija. Bet man tenka atsiminti, kaip 1921 m. pradžioje kažkokis Česnulefsky kalbėdamas Kelly School svetainėje visai šmeižė Šaulius; paskiau kokis lašininės "bendrovės" pirmininkas, sugrįžęs iš Lietuvos, taip pat visai niekino, nors ne tiek daug, kaip pirmasis. Kadangi jie per prakalbas rinko visur aukas dykaduonių gaujoms į Tautos Fondą, tuo patim laikui primindavo, kad jeigu kas nori akuoti Šauliams, tai jie, esą, persius per Tautos Fondą. Tam tikslui jie dar vartojo Geležinio Vilko organizaciją ir Lietuvos Prieglaudą Našlaičiams per visas kolonijas. Spėjama, kad nemažai surinko pinigų. Privalėtų visi centrai parikalauti nuo Tautos Fondo surinktų aukų.

Svečių laukiant.

Šios prakalbos vertingiausios ir apie jas reikia ką nors parašyti. Sužinoję, kad iš Lietuvos atvažiuoja Kapitonas Natkevičia ir Prof. Sąjungos pirmininkas Zygelis, abu St. Seimo nariai, tuojaus ant pirmos pažinties Sandariečiai surūdo rengti prakalbas. A. L. T. S. 9 kp. ir P. S. 2-ras skyrius. Viskas buvo greitai paruošta ir pėnyčios vakare jau buvo gatai apgarsinimai, tai Sandariečiai, nieko nelaukdami, taip visur užpildė, kad net pobažnytiniame sklepe atsirado. Patėminęs vietinis kunigas nuėjo į policijos stotį No. 3 su kitu koku (mat pasiėmė liudininką). Na ir apskundė, buk kasžin koki bolševikai nedėlioj nori bažnyčioj revoliuciją kelti. Ir užkvietė 3 guzikuočius. Nedėlioj, 9 val. ryto per mišias tik ir buvo visas pamokslas apie Sandariečių prakalbas. Vėliau ant 11 val. sumos atvyko ir guzikuočiai, pastovėjo bažnyčioje iki sumai baigiantis — niekas nekeli revoliucijos ir bolševiko nė vieno! Tai šitie kviesti svečiai pradėjo nerimauti ir išėjo laukan. Žmonėms pradėjus eiti iš bažnyčios Sandariečių burys padalino apgarsinimus palei bažnyčią.

Prakalbos nusiėkė kogeriausia, publikos buvo daug, aukų parinkta Politiniam Iždui 60 dol. suvirš.

Toliau man teko patėmyti, kad paskutiniais laikais škaplerninkų šlamšte vis daugiau pradėjo užkabinėti Sandariečius, nes jų šlamstas tik tam ir suorganizuotas, kad nebutus daiktus ir šmeižimus talpinti. Aš patarčiau "Sandaros" nariam, jei nenorite polemikos varyti su pakvaišėliais per savo organą, tai geriausia būtų rengti diskusijas, ir tokiu budu sutaupisit daug liuso laiko, nes neapsimoka tušti plepalai talpinti ir rimtą laikraštį. Bet visai nieko nesakant aš iš savo pusės patariu nepraleisti, kokis užmetimas nebebutų. Kita kartą bus daugiau. **T. Pilis.**

WATERBURY, CONN.

Kovo 19 d., pas mus atsilankė jau amerikiečiams gerai žinomas keikunas kun. Garmus. Apie jo prakalbas daug neminėsiu, nes kaip visur, taip ir pas mus tas "goros" mokytojas nieko gero ir pamokinančio nepasakė, vientik keiksmas ir visokiąs pravardžiavimas išniekino jam nepatinkamas ypatas, kurios kelios dešimtys kartų daugiau yra pasidarė Lietuvos laisvės reikaluose, negu pats dvasiškasis "tėvelis" Garmus. Per šias prakalbas kun. Garmus daugiausia pašventė laiko išniekinimui ir apšmeižimui gerb. svečių iš Lietuvos, buvusį Seimo sekr. Vl. Natkevičių ir B. Zygelį, išvardindamas juos socialistais ir tt. Girdi, jie atvažiuo pas jus į Ameriką, kad iškraustyti jusų kišenių, tad jeigu kuris dar turite kiek pinigų, tai duokite man katalikiško universiteto įsteigimui. Girdint Garmaus keiksmus ir niekinimus tų žmonių, kurie pirmi stoji už Lietuvos laisvę, organizavo jai kariuomenę, ir sykiu su kitais karžygiais stoji į frontą, ir gynė ją nuo visokių užpuolimų, jauti, kad klerikalai nejuokais rengiasi Lietuvą pazardinti fanatizmo gelmėje, kur laisvą žodį nebus galima pratarti. Taigi jau laikas būtų visiems laisvę mylinčiams stoti ir gelbėti Lietuvą nuo jezuitiškos vergijos. Laikas būtų Sandariečiams stoti į darbą, kad atremti tą klerikalų nešvarią politiką. Bet kol kas pas mus, ypač waterburiečius dar nėra sujudimo. Kur dingo ir ką veikia vietinė Sandaros 11 kp., kuri pora metų atgal buvo pavyzdžiui visai organizacijai? Argi ne sarmata jos valdybai ir visiems nariams, tokiam svarbiame momente dykinėti ir brangų laiką leisti už dyką? Aš budamas Sandariečiai, 11 kuopos narys, nesulaukdamas kuopos susirinkimų, šiuomi prisiunčiu savo mokėstį \$2.40 už visus metus, ir dar prisiunčiu naują skaitytąją, taipgi metams, prašau Sandaros administracijos duoti papeikimą mūsų kuopos tinginiams.

Su pagarba **J. J. K-jus.**

Administracijos prierašas. Ištiesiu, sulyg gerb. J. J. K-jaus žodžiu, pas waterburiečius yra didelis aptingimas. Jau gan ilgas laikas, kaip buvo kuopos susirinkimas. Nors daugelis narių yra išvažinėję į kitus miestus, bet visgi didžiama veikijų yra ant vietos, ir galėtų daug ką nuveikti. Daugelio per laiskus prašiau, kad suauktų susirinkimą, tai nuo vienu gavau atsakymą tylėjimu, o nuo kitų pranešimą, kad negalima, nes bedarbė viską parikrdė. Tam pasakymui visgi pilnai negalima tikėti, kadangi nariams pranešus apie jų mokesčių pasibaigimą, visi mokasi tiesiai į Centrą, ką, beabėjo, padarytų ir per kuopos susirinkimą. Pats gerb. J. J. K-jus patvirtina mūsų nuomonę, kad tas viskas yra tik iš apsilėidimo, nes kaip jis pats kad prisiunčia naują skaitytąją, taip ir daugiau atsilankė, ir jeigu tik Sandariečiai susijustų prie veikimo, tai netik kad lankytųsi į susirinkimus, bet dar būtų ir naujų narių. Tad į darbą, waterburiečiai! kaip pirmiausia, taip ir dabar bukite pavyzdžiu visiems.

TĒVYNĖS MYLETOJŲ DRAUGIJOS IZDININKO ATSKAITA.

Ineigos:		Kp. No.	Iš kur:	Isir. ir . .	
Mėn:	Diena:			Mėn.:	Viso:
Sausio	3	144	Amsterdam, N.Y.	\$5.00	\$5.00
"	3	3	Brooklyn, N. Y.	18.00	18.00
"	3	9	Pittsburgh, Pa.	17.50	17.50
"	18	5	Waterbury, Ct.	14.00	14.00
"	18	4	Scranton, Pa.	22.25	22.25
"	18	81	Boston, Mass.	11.25	11.25
"	18	9	Pittsburgh, Pa.	.50	.50
"	18	22	Chicago, Ill.	11.25	11.25
"	18	61	Dayton, Ohio.	1.25	1.25
"	18	48	Los Angeles, Cal.	16.00	16.00
"	18	54	Ansonia, Conn.	26.00	26.00
"	18	20	Cleveland, Ohio	22.75	22.75
"	18	68	Detroit, Mich.	10.50	10.50
Vasar.	10	22	Chicago, Ill.	36.50	36.50
"	10	Pav.	Burns, Ore.	3.00	3.00
"	10	Pav.	Maywood, Ill.	1.40	1.40
"	10	26	Thorp, Wis.	3.00	3.00
"	10	44	Brooklyn, N. Y.	27.25	
"	10		Už knygas	\$1.00	28.25
"	10	119	Kenosha, Wis.	7.00	7.00
"	24	Pav.	Kingston, Pa.		
"			Už knygas	\$1.10	1.10
"	24	7	Lawrence, Mass.	37.50	37.50
"	28	16	East pton, Mass.	16.00	16.00
"	28	149	Portland, Ore.	7.00	7.00
Kovo	22	121	Racine, Wis.	11.00	11.00
"	22	50	Worcester, Mass.	6.50	
"			Už knygas	\$4.47	6.97
"	22	28	Chicago, Ill.	21.00	21.00
"	22	50	Worcester, Mass.	16.00	16.00
"	22	46	Seattle, Wash.	6.00	6.00
"	22	44	Brooklyn, N. Y.	6.00	
"			Už knygas	\$80	6.80
"	22	60	Milwaukee, Wis.	7.25	
"			Už knygas	\$2.50	9.75
"	22	Pav.	Paterson, N. J.	1.00	1.00
"	22	Pav.	Meriden, Conn.	1.00	1.00
"	22	15	Binghton, N. Y.	12.00	12.00
				Viso	\$408.52

Išeigos:

Sausio 18. J. D. Sekiui alga iki 1 d. sausio, 1922	\$150.00	
Sausio 18. B. C. Book-binderiui pasiuntinas knygu, supakavimas, ekspresas į Chicago, Ill.	16.92	
Sausio 18. J. D. Sekiui krasa, stationery, etc.	7.30	
Kovo 22. "Sandarai" prenumerata	2.00	
Viso		\$176.22
Sausio 1 d., 1922 m., buvo	\$2,850.90	
Ieigos	408.52	
Viso		\$3,259.42
Išeigos	176.22	
Lieka		\$3,083.20
Geležinis Kapitalas	\$1,659.70	
Bėgančių reikalų fondas	378.50	
Liberty Bond	1,000.00	
Ženklių	45.00	
Balandžio 1 d., 1922 m., tikras turtas		\$3,083.20
A. B. STRIMAITIS, T. M. D. Izdininkas.		

ZODELIS KUOPOMS IR NARIAMS.

Nesenai gavome žinią iš Varpo B-vės Kaune, kad ji jau išsiuntė mums "Psichologiją." Taigi, beabejonės, jau netrukus bus New York'e ir kaip tik gausime, tai tuoj nariams išsiuntinėsim. "Psichologiją," kaip žinote, vertė Juozas Gedminas iš Čelpanovo, iš originalo dvyliktojo leidimo, rusų kalbos. Pats jau antgalvis rodo, kad tai mums reikalinga knyga, moksliska, ir gavę nariai tikrai apsidžiaugs. Tai pirmas toks leidinys bus tarp mūsų Amerikos lietuvių literatūros. O kad ji reikalinga ir naudinga, tai rodo ir šis pavyzdys, kad pereitaisiais metais kunigai Vilniuje pasirupino išleisti Čelpanovo Psichologiją irgi, bet nekuriuos dalykus išmetė, sutrumpino. Bet mūsų, Tėvynės Myletojų Draugijos, šis leidinys iš 12-tojo rusų leidimo, originalio, yra pilnas ir apdirbtas literatiškai su didžiausiu rupepingumu ir pasiryžimu. T. M. D. dabartinė Centro Valdyba ir tam tyčia siuntė į Europą, kad ten ji apdirbtų, ypač rašybą. Ir tam tikslui dėjo visas pastangas, kad tik šis mūsų leidinys išeitų kogeriausias ir prienaušiasias. Ir visais jo leidimais ir prirengimas T. M. D. išėjo neperdaugiau-

šia, butent: J. Gedminui už vertimą užmokėta, pagal sutarties \$200.00, "Varpo" B-vė už spaudą ir taisymą veikalo \$310.00, beto "Varpo" B-vei Centro Valdyba pavelinio atsispausdinti 2000 egz. "Psichologijos" ir platininti Lietuvoje. T. M. D. atsispausdino del Amerikeiųjų 2000 egz. ir taip kaip tik užteks T. M. D. nariams. Taigi, knygynai, kurie norėtų platininti "Psichologiją" būtų gerai, kad užsisakytų iškalno iš T. M. D. knygyno, nes vėliau gali to mūsų brangaus leidinio pritrukti.

Netrukus organe bus paskelbta pasekmės mūsų nominacijų į Centro Valdybą ateinantiesiems metams. Taipgi kuopos gaus blankas jau rinkimams Centro Valdybos ir gavę tuoj pasistengsite susaukti susirinkimus ir pagal Centro Valdybos nurodymus pasielgti.

Seimas jau nepertoliausia, taigi visi nariai rengkites prie jo. Detroit'o kuopa uoliai rengiasi prie Seimo ir viską tvarko. Netrukus bus apie tai daugiau pranešta organe.

Paskutiniu laiku nauji nariai labai rašosi, taigi smagu, kad mūsų kuopose dirbama kodaugiausia. Tas labai mus visus džiugina, kad T. M. D. atsisotos ant tvirtų kojų ir duos mūsų gyvenime

Vietos žinios.

MISIJONIERIAI PEŠASI.

Siomis dienomis į So. Bostoną privaziavo misijonierių net dviejų rūšių. Vieni laiko misijas šv. Petro parapijoje prie Fifth St., žinoma vesdami kovą prieš "bedievių," kad pradėjusius klysti buriutes suvarius į vieną gardą po Urbonavičiaus kontrolę. Mat So. Bostone po Garmaus prakalbų "bedievybė" smarkiai pradėjo plėtotis, ir Sandariečių kuopa padidėjo dvigubai narių skaitliumi. Čia jau klebonūnėra juokų matant tokius "cudus," ir parsikvietę porą misijonierių, kad sustiprins dvasią likusių parapijonių.

Gi štai tuo pačiu laiku atvažiuoja kitas Chicago misijonierius, kun. B. Kryszczyunas, kuris yra senojo Rymo kunigas, ir smarkiai smerkia Rymo katalikų kunigus, sykiu ir "nezeležnikų" kunigus. Kun. Kryszczyunas (jis taip pasirašo) laikė savo misijas Lietuvių Salėje prie E. St. Į jo misijas taipgi susirinko daugelis paklausyti. Jis save persistatydama publikai, kad nepamanytų, kad yra kokis netikras kunigas, parodė visus seminarijos ir įšventinimo dokumentus, jog jis yra tikras kunigas, tik nepriklauso prie kunigų unijos. Anot jo: "Aš nenoriu priklausyti į vagių uniją" užtai jie jį visaip smerkia. Jis taipgi aiškina apie peklą, dangų ir kitus nežinomus pabuklus, bet sykiu drožia į kailį ir dabartiniams Rymo katalikų kunigams. Jis nurodo, kad dabartiniai kunigai yra vagys, daugiau nieko, nes, girdi varde Kristaus taip apiplėšia žmones, kad jau geresnio žuliko nereikia, kuris geriau mokėtų. Jis sako, kad kunigai plėšia nuo žmonių tiek daug lelto, kad galėtų užlaikyt bent po kelias mergas,— nes jiems po vieną neužtenka, ir sykiu kad nežinoma išauklėti šeimynas. Aš irgi galėčiau stoti į jų uniją — sako kun. Kryszczyunas:— galėčiau užlaikyti gospadinę ir tt., nes mane vyskupas kvietė priklausyti, bet aš nenoriu būti vagis, ir nesąžiniškai plėšti nuo žmonių. Aš esu pasišventęs tarnauti Kristui ir žmonėms, bet neapiplėšti juos. Jei jus netikiu, kad aš esu toks pat kunigas, kaip ir jie, tai nuėję atsisveskite tuos biznierių, misijonierių, tegu jie pasako ką apie mane, tai tuoj padėsiu į kalėjimą, nes vieną vyskupą už pravardžiavimą manęs sureštinau.

Žinoma, mums nepareina jų nė vienu, nė kitu misijos. Iš šalies žiūrint į jų pešynes atrodo tikros "sorkės." Anot to lietuviško priežodžio: Puodas puodą juodina, bet neatsižvelgia į tai, kad abu juodi.

Rep.

SVARBUS SUSIRINKIMAS.

A. L. T. Sandaros 7 kuopos bus nedėlio, bal. 9 dieną, 1 val. po pietų, Sandaros kambariuose. Susirinkite visi nariai ir atsiveskite naujų prisirašyti, nes sulys pereito susirinkimo tarimo turi būti kiekvienas narys organizatorius. Šiame susirinkime bus išduoti raportai iš buvusios vakarienes ir prakalbų ir reikalinga prisirengti į Apskričio suvažiavimą. Ateikite visi į laiką.
S. Mockus, pirm.

MUZIKOS IR DRAMOS DRAUGIJA "GABIJA."

Stato scenoje operetę "Vaikas ar Mergaitė?" Gegužės 20 dieną, 1922 m., Latvių Salėje, Roxbury, Mass. Prie šio veikalo Gabija rengiasi visu smarkumu, nes paskutinis veiklas šio sezono ir labai svarbus, nes pati publika turės ispėti: ar Vaikas ar Mergaitė? Prašom visų nieko nerengti tą dieną, tik visi rengkitės į operą. Kviečia visus "Gabija."

Spaudos Komisija:

S. Mockus,
K. J. Paulauskas.

SO. BOSTONO LIETUVIŲ LABD. DRAUGIJOS FĖRŲ RAPORTAS.

Fėrai prasidėjo kovo 10 d. ir pasibaigė kovo 20 d. Šiuose fėruose dalyvavo sekančios Draugijos: Lietuvių Moterų Apšvietos Dr., "Gabija," Rubešiuvių Unijos 149 skyrius, S.L.A. kuopa, Sus. šv. Kazimiero Dr., L. Balso Dr., D.L.K. Vytauto Dr., Šv. Petro ir Povilo Dr., L. U. Kliubas ir A. L. T. S. 7 kuopa. Visos viršminėtos draugijos turėjo atskirus stalus, ant kurių pardavinėjo prekes. Kiekvienos draugijos darbininkai dėjo visas pastangas, kad surinkus kodaugiausia pinigų savos draugijos vardu, o labiausia, kad laimėjus prauzus. Nes kaip visados, taip ir šiais metais buvo skiriami trys prauzai. Prie to dar pirmas prauzas paskirtas — didžioji svetainė visai dykai, tai kiekvienos draugijos darbininkai stengėsi iki paskutinio, kad laimėjus pirmą prauzą.

Prauzus laimėjo sekančios draugijos: 1-mą — A. L. T. S. 7 kuopa, turėjusi įplaukų \$202.93; 2-rą — Sus. Šv. Kazimiero Dr. turėjo įplaukų \$127.60, (turiu pasakyti, jog vienas Kazimierinės Dr. darbininkas surinko arti šimto dolerių, t. y. draugas Skiotis, jam priklausio pagarba už jo smarkų pasidarbavimą); 3-čią — Lietuvių Moterų Apšvietos Dr. turėjusi įplaukų \$126.62.

Nors ir visai neskaitylingai žmonių atsilankė, vienok įplaukų viso pasidarė \$857.23 išlaidų buvo \$354.67, gryno pelno Lietuvių Labdarystės Draugijai lieka \$502.56.

Programą išpildė D. L. K. Gėdemino Benas vadovaujant F. Kraučiuoniui. Utarvinke, kovo 14 d., beveik visą vakarą grajino smagias melodijas. Pėtnyčioj, kovo 17 d., Birutės Kanklių Choras, vedamas E. J. Suger'io, padainavo porą smagių dainelių.

Dabar seka aukojusių L. Draugijos fėrams surašas: D.L.K. Vytauto Dr. \$25.00, Sus. L. šv. Kazimiero Dr. \$20.00, L. R. Unijos 149 skyrius \$10.00, L. Balso Dr. \$10.00, Šv. Petro ir Povilo Dr. \$10.00, L. U. Kliubas \$10.00, A. J. Kupstis \$5.00, B. O. Lenkų Draugija \$5.00, Baltic States Finance Co. \$5.00, T. Greiviškis \$2.00, A. Šveistis \$2.00, National Bottling Co. \$5.05, K. Šidlauskas \$2.00, P. Stanis \$1.00, P. Akunevich \$1.00, M. Blinstrub \$1.00, Dr. Landzius \$1.00, Dr. Kapočius \$1.00, P. Korzon \$1.00, S. Vileišis \$1.00, barberis Lapienė \$1.00, A. Ringaila \$1.00, Draugas 50c., Lithuanian Furniture Co. lovą, J. Palaima kelis stiklus, Mrs. Mockunienė lempą, P. Jankauskas gaminę lempą, P. Žvingilienė keletą skirtingų daiktų, Komp. M. Petrauskas kelioliką gaidų

knygų, D. Šapalius kelius stiklus, P. Stanis dvi plunksnas, Atlaso Bendrovė 3 reinkotus, M. Biekša britvą, A. Latvinskas dvi britvas, G. Likas 2 britvas, M. Užunaris bibliją, K. Zibikas kelias knygutes, Rudokas ir Vaišnoris tavoro vertės \$5.80, "Keleivis" keletą knygų, K. Šidlauskas dėžę saldanių, J. Dilis auksu vertės \$8.00, P. Valukonis auksu vertės \$10.00, P. A. Kodis čeverykus vertės \$7.00, Raiseman 3 svarus keiko, J. Varnas spausdinamą mašinėlę, Mrs. Bratėnienė keiką, F. Višniauskas uzboną, Lietuvių Prekybos Bendrovė 15 egz. Jono Kmito eilių, J. Masilionis 4 poras čeverykų, J. Walleckas porą klierikų, J. Waitkevich tavoro.

Visiems aukojusiems, kaip Draugijoms, taip ir pavie-

nams, taipgi visiems atsilankusiems į buvusius fėrus, taipgi minėtam Benui ir Chorui ir visiems fėrų darbininkams vardin Lietuvių Labdarystės Draugijos tariau koširdingiausių ačiū.
Gal but kartais per klaidą arba neapsižiūrėjimą kurių aukojusių nebutų paminėtas vardas ir auka pinigiska arba geros vertės tavoru, malonėkite apie tai pranešti fėrų vedėjui laišku arba ypatiskai.
Taipgi jeigu kas rađot knygutę su Lietuvių Labdarystės Drg. antspauda ir komiteto parašu, kuri buvo išduota Petru Štanui rinšime auku, kur tapo pražudyta, malonėkite priduoti fėrų vedėjui.
Petras Zukas, fėrų ved.

Pranešimas.

15 D. BALANDŽIO ISVAŽIUOJA Į LIETUVĄ DIDELIS BURYŠ LIETUVIŲ.

Per Bostono Lietuvių Įstaigą BALTIC STATES FINANCE CO., didžiuliu laivu AMERICA, išvažiuos Lietuvon didelis burys lietuvių. Minėtą burį lydės mūsų atstovas ir laivas AMERIKA plauks tiesiog į Bremen, Vokietiją. Niekur persėsti nereikės iki pat Bremen.

Kas važinėjo, tas žino kaip nemalonu yra kelionėje tankiai mainikautis, ypatingai, kas važiuoja su šeimyna. Ir kad to išvengus, nes esam padarę sutartis ir prirėgę visus parankumus. Kaip jau minėjom, laivas AMERICA, kuris yra didelis su visais parankumais, važiuoja tiesiog į Bremen. Atvažiuavas į Bremeną visi per mus važiuojanti pasażieriai bus pasodinti į specialį traukinį, kuris bėgs tiesiog į Eitkumus, o iš ten į Kauną. Laivakortės kaina iki Bremen \$103.50.

Kurie norėtų su tuo buriu važiuoti kartu ir norėtų kokių nors platesnių žinių, kreipkitės per laišką arba ypatiskai, mes paaiškinsim.

Prie progos primenam, kad mes parduodam laivakortes ant visų gerųjų linijų ir kurie norit važiuoti į Lietuvą arba į kitus kraštus, arba atsivežti ką nors iš Lietuvos, kreipkitės prie mūsų, ir užtikrinam, kad gausit gerų ir teisingų patarimų.

PINIGAI PIGŪS! Dabar geriausias laikas pasiūsti pinigų Lietuvon. Kadangi kursas pinigų labai nepastovus ir greitai mainosi, todėl geriausiai pas mus gaut tikrą kursą.
Bet kurie norite, kad pinigus gautų greitai ir teisingu kursu, drąsiai galite sūst, o mes pasiūsim tos dienos žemiausiu kursu.
Nesumašykite Bostono Baltic States Finance Co., su kokia nors kita.

BALTIC STATES FINANCE Co
357 BROADWAY,
SO. BOSTON, MASS.

PARSIDUODA

Del priešties persikėlimo gyventi į Chiniją Japoniją parduodu kelias stubas ant dviejų ir trijų familijų Dorchester'j, Roxburyj, Alstone ir Melrose. Prekės pigios ir išlygos lengvios. Kreipkitės pas:
Dr. G. V. Buchler,
1075 Boylston St.,
Boston, Mass.
Tel. Univ. 5320.

REIKALINGOS MERGINOS

Ziurkštų stitcherės, kurios patyrė tą darbą. Kreipkitės: (14)
Reliable Garment Co.
308 Dover St., Boston, Mass.

PRANEŠIMAS.
Muzikos Mylėtojams žinotina: L. M. Konservatorija atidaro choro ir orchestros vedėjams kursus. Kursai tęsis tris savaites, pradėdam birželio 12 d. Kas nori geriau suprast choro ar orchestros vadovavimą tegul atvažiuoja į minėtus kursus. Mokestis už kursą žema, — 30 dol.

Kursus ves Mikas Petrauskas. Susisinešt šiuo adresu:
M. Petrauskas
769 Broadway, So. Boston.

UŽMUŠĖ DIRBTUVĖJ.

Petras Kaminskas likos užmuštas Geležies dirbtuvėj Perry Doose Duane Co. March 24, 1922. Jis čionai Bostone yra niekam nežinomas.

Petras Zukas, fėrų ved.

"DIRVA" ATPIGO!
"DIRVA" YRA PIGIAUSIAS IS DIDŽIŲJŲ (8 PUSL.) LAIKRAŠČIŲ!!!
Suv. Valtijose metams \$2.00
Pusei metų \$1.00
Kanadoje metams \$2.50
Pusei metų \$1.25
Lietuvoje ir kitur metams \$3.00
Pusei metų \$1.50
Reikalaukit kopijos pažūrėjimui — siunčiama visiems dovanai. Reikalaukit "Dirvos" Katalogu.
"DIRVA"
7907 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

LIETUVIS GRABORIUS.
Siūmi pranešu visiems Bostono ir apielinkės lietuviams, kad nupiginau kainas už grabus, ir visą palaidojimą Palaidoju numirusį už \$100.00 ir augščiau. Pasitaukius reikalui, kviečiu brolius lietuvius ir iš apielinkės kreiptis pas mane, o aš darbą atlieku gerai, gražiai, mandagiai ir pigiau negu kas kitas. Žodžiu sakant patarnauju konogeriausiai, visiems dykai už nuvažiuvimą į kitus miestus nieko nerokuoju. Pasitaukius reikalui kreipkitės šiuo adresu:
P. J. AKUNEVIČIUS
258 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.
Tel. gyvenimo: S. B. 1891-M; Ofiso: 381.

VIENYBE
193 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Siunčia pinigus į visus pasaulio kraštus. Parduoda laivakortes ant visų linijų.
Turi didelį knygyną.
Leidžia du sykiu savaitėje politinį ir mokslo laikraštį "Vienybę" su juokingu skyriumi "Tarka." Kaina metams \$3.50. į Lietuvą \$4.50.
Dabar per "Vienybę" eina vienatinio bepartyvių atstovo St. Seime raštas apie Lietuvos tvarką, valdžios įstatymus ir gyvenimą.
Visais reikalais kreipkitės augščiau padėtu adresu.

NAUJIENOS
"NAUJIENOS" yra didžiausias lietuvių dienraštis pasaulyje, ne tik iš dydžio, bet labiausia iš turinio. "Naujienos" nėra vieno žmogaus padaru, bet tikra visuomeninis organas, kur ame atspindi nuomonės, sauprotavimai, geismai, patarimai, išmintis visų žymiausių lietuvių veikėjų, darbuotojų, politikų, poetų, mokytojų, mokslininkų ir biznierių. Skaityti "Naujienas," tai reiškia turėti prieš save atspindį visko, kas yra geriausia lietuvių tarpe.
Lietuvos žmonės irgi myli skaityti "Naujienas." Užprenumeruokite jiems.
"Naujienos" kaimuoja metams Amerikoje \$7.00, Lietuvoje \$8.00.
Jei dar kas nėra matęs "Naujienų" prisiųskit reikalavimą, mes pasiūsim 2 kopijas DYKAI.
NAUJIENOS
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.
Del savo naudos ir garbės skaitykit "Naujienas."

mas. Jis gyveno 71 Bolton St., So. Boston, Mass. Girdėjom, kad jis gyveno Lawrence, Mass. Atsisaukiet pas:

P. J. AKUNEVIČIUS,
258 Broadway,
So. Boston, Mass.
Tel. S. B. 381.

Kerdieju Spaustuvė.
(KERDIEJUS PRESS)
598 Broadway, (2-ros Lubos) SOUTH BOSTON, MASS.
Jei jums reikia gerų spausdinių, kaip Lietuvių, taip Anglų arba ir dar kitomis kalbomis, tai kreipkitės pas Kerdiejus, jie gerai padaro spaudos darbus—be klaidų. Apart paprastos spaudos, Kerdiejai užsiima gaminimu ir tokių dalykų kaip šėrai, Paliudijimai ir kitoki produktai, atliekami taip vadinamais Ingraviravimo, Spalvavimo, Imbosinimo bei Lito-grafijos procesais.
Vieta:
Kampas Broadway ir I Street.

Išgaminuoju Akis
Pritaikau Akinius

Galvos skaudėjimas ir kitoki negeistini apsišėikimai kuno tankiai paaina nuo nuvargusių akių.
Duok savo akis išgaminuoti patyrusiam optometrui. Vienintelis lietuvis optometras (akių specialistas) Naujoje Anglijoje.
J. L. PASAKARNIS O. D.
Ofisas ir gyvenimas:
377a Broadway, cor. E Street,
SO. BOSTON, MASS.

Strand Lunch
Puikiausia Lietuviška VALGYKLA So. Bostone. Svariai viskas užlaikoma. Valgiai visados švieži ir skaniai pagaminti.
Taigi ateik, o persitikirinsi.
K. BLINSTRUBAS, Prop.
304 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS
Žinomas senas biznierių ANT. NAUJOKAITIS
208 West Fifth Street, South Boston, Mass.
ATIDARĖ visokių produktų krautuve, kaip tai Mėsos, Mėkėtą ir Grosernia. Kviečia visus apielinkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitų smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.

DEL VISŲ!
Taisau visokius čeverykus vyru, moterų ir vaikų. Galai vaikščioti taip kad su naujais. Padarau stiprai ir gerai ir pigiai. Užeikite del persitikirinimo. Visiems patogei užeiga, arti Lietuvių salės.
P. BUTKEVIČIUS,
301 E St., So. Boston, Mass.

Puiki Lietuviška UŽEIGA
pas
ANTANĄ TAMULEVIČIŲ
300 Broadway, S. Boston Mass.